

TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Oriveden kaupunki

Kaupunginhallitus 14.11.2022

Kaupunginvaltuusto 28.11.2022

Sisällys

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOON 2023	3
2. TALOUSARVION 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2023-2025 YLEISPERUSTELUT	6
Talouden yleinen kehitys.....	6
Talousarvion lähtökohdat.....	9
Käyttötalous.....	10
Verotulot ja valtionosuudet	12
Verotulot.....	12
Valtionosuudet	12
Investoinnit.....	12
3. TALOUSARVION SITOVUUS	13
Käyttötalousosa	13
Investointiosa	13
Tuloslaskelmaosa.....	14
Rahoitusosa	14
Tilivelvollisuus.....	14
4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA	15
Kuntalaki	15
Kaupunkistrategia.....	15
Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.....	16
Elinvoimaohjelman tavoitteet	16
5. LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO	17
6. TULOSLASKELMAOSA	18
7. RAHOITUSLASKELMAOSA	19
8. KÄYTTÖTALOUSOSA	20
KAUPUNGINHALLITUS	20
Vaalit.....	20
Tilintarkastus	20
Yleisjohto ja kehittäminen	20
Henkilöstöpalvelut.....	22
Hallinto- ja talouspalvelut.....	23
Maaseutupalvelut.....	23
Sote- ja esh-palvelut.....	23
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA.....	24
Hallintopalvelut	24
Varhaiskasvatus	26
Perusopetus.....	28
Lukiokoulutus	29

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA.....	31
Elämänlaatu palvelut.....	31
TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	33
Teknisten palvelujen hallinto.....	33
Tilapalvelu.....	34
Kunnallistekniikka.....	35
Vesihuoltolaitos.....	36
9. INVESTOINTIOSA.....	38
10. VESIHUOLTOLAITOS.....	40
Tuloslaskelma.....	40
Rahoituslaskelma.....	40
11. KONSERNIYHTIÖT.....	41
LIITTEET.....	43
Käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2023 tulosalueittain.....	43
Investointisuunnitelmaluonnos hankeryhmittäin vuodelle 2023.....	47
Tytäryhtiöiden talousarvioehdotukset vuodelle 2023.....	51

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOON 2023

Valtion ja kuntien talouskehitys

Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kasvanut vuoden 2022 aikana merkittävästi. Inflaatio ja korkotaso ovat nousseet nopeasti ja energiakriisi uhkaa Eurooppaa vuonna 2023. Positiivista on työllisyyden hyvä kehitys, jonka toisella puolella työvoimapula on ongelma monella alalla.

Kuntien talousnäkökulma vuodelle 2023 on varsin hyvä, mutta 2024 vuodesta lähtien talousnäkökulma on heikkenevä. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos vuonna 2023 arvioidaan noin 2,7 miljardia euroa ylijäämäiseksi.

Sote-uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistuu kuntataloudesta ja siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorten ikäluokkien palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva.

Tehtäväkentän kaventuessa kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kuitenkin vähenevät. Kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan ansiotason ja hintojen nousu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja muuttoliikkeen vuoksi. Samalla korkojen nousu kiristää velkaantunutta kuntataloutta.

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine pysyy suurimmassa osassa kuntakoryhmiä maltillisella tasolla. Veropohjan heikkeneminen voi kuitenkin olla uhkana varsinkin pienemmissä kuntakoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ja muuttotappiokehitys jatkuu ennustetun kaltaisena.

Kuntien valtionosuudet vähenevät vuonna 2023 voimakkaasti verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta, jonka johdosta 70 prosenttia peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 on lähellä neutraalia vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.

Oriveden kaupungin talousarvion linjaukset ja perusteet

Talousarvion tavoitteita ohjaa valtuuston hyväksymä strategia, johon kaupungin toiminnan johtaminen perustuu. Strategia sisältää yhdessä päättäjien, henkilöstön ja asukkaiden kanssa muodostetun vision eli yhteisen tulevaisuuden tahtotilan, palvelulupauksen sekä kehittämistavoitteet vuoteen 2030 ja näitä toteuttavat valtuustokauden kärkitoimenpiteet. Kaupungin visio on ”Innostava Orivesi” ja palvelulupaus; ”Orivesi uudistuu ja toimii kestävästi”.

Strategian tavoitteet on jaettu kolmeen kokonaisuuteen:

1. Vahvistamme elinvoimaamme
2. Edistämme asukkaiden hyvinvointia
3. Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi

Strategialla vastataan muuttuvaan toimintaympäristöön ja kunnan roolin muutokseen tulevaisuudessa.

Kaupungin toiminta ja talous

Vuoden 2023 alusta lähtien tapahtuu merkittävä toiminnallinen ja taloudellinen muutos, kun vastuu sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, jotka vastaavat sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen järjestämisestä. Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen. Hyvinvointialueiden asukkailla on äänioikeus aluevaaleissa, jossa valitaan valtuutetut hyvinvointialueen ylimpään päätöksentekoeleimeen, aluevaltuustoon. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Muutoksen vuoksi kaupungin menoista poistuvat soteen ja pelastustoimeen liittyvät menot sekä hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön menot. Kaupungilta siirtyy hyvinvointialueelle 30 henkilöä ateria- ja siivouspalveluista, kuntouttavasta työtoiminnasta sekä opiskelijahuollosta.

Vuoden 2023 talousarvion toimintakulut alenevat 53,9 % ja toimintakate alenee 63,0 %. Toimintakate on -22,66 M€ (vuonna 2022: -61,31 M€). Verotuloarvio vuodelle 2023 on 20,9 M€ (vuonna 2022: 36,2 M€) ja valtionosuusarvio on 5,2 M€ (vuonna 2022: 26,1 M€). Käyttöomaisuuden poistot ovat noin 3,19 M€ ja tilikauden ylijäämä 0,016 M€.

Vuoden 2023 investoinnit ovat bruttona noin 4,52 M€. Talonrakennuksen investoinnit ovat 995 000 euroa, jotka ovat pääosin peruskorjaushankkeita. Kunnallistekniikan investoinnit ovat 1 955 000 €. Suurin hanke on Asematien kevyenliikenteenväylän rahoitusosuus 900 000 euroa. Kyseessä on MAL-yhteishanke Pirkanmaan ELY:n kanssa, jossa rahoitus jakaantuu 50/50. Vesihuoltolaitoksen rakentamiseen ja peruskorjaukseen on varattu 686 000 euroa. Tärkeä sote-investointi on Kaupintien seniorikerrostalo, joka valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä. Taloon tulee 37 vuokra-asuntoa. Kyseessä on ARA-kohde, joka ei tule kaupungin omistukseen, vaan omistajaksi tulee Arttu Palveluasunnot Oy. Kohteen vuokra-asuntoja tulee hallinnoimaan Pirkanmaan hyvinvointialue.

Kehittämishankkeita

Uusi kaupunkistrategia, elinvoimaohjelma ja hyvinvointisuunnitelma antavat suuntaviivat toiminnan kehittämiseksi.

- Useita maankäyttöhankkeita on saatu valmiiksi kuten rantayleiskaava, rakennusjärjestys sekä Sukkavartaan asemakaava ja uusi vartioitu tasoristeys.
- Oriveden asemanseudun kehittämissuunnitelma on valmistunut. Työn tavoitteena oli laatia Oriveden asemanseudulle kehittämissuunnitelma ja toimenpidekarttoitus visioon pääsemiseksi. Visio ”Pendelöinnin idyllinen asemankylä”, Tampereelle 24 minuuttia junalla. Kehittämissuunnitelman toimeenpano jatkuu vuonna 2023.
- Mattilanniityn tonttien markkinointia tehostetaan.
- Tampereen kaupungin ja Oriveden kaupungin yhteishanke Kintulammi – Pukala - Teerijärvi retkeilyreititsuunnitelma on vahvistettu ELY-keskuksessa.
- Retkeilymatkailun digitaaliset palvelukonseptit -hanke jatkuu kesään 2023 saakka.
- Oripohja-Nihuan työpaikka-alueen asemakaavan valmistelua jatketaan ja samoin Keskustien itäpuolen asemakaavamuutoksen valmistelu jatkuu.
- Työllisyyspalveluissa Orivesi on mukana Pirkanmaan työllisyys Hankkeessa.
- Edunvalvontatyötä Vt-9 perusparantamisen edistämiseksi jatketaan tiiviisti. Seuraava kohde on Alasjärvi-Käpykangas väli, joka on noin 13 km ja sen kustannusarvio on 103 M€. Rahoitusta ei ole vielä hankkeelle osoitettu, mutta se on todettu Väyläviraston investointisuunnitelmassa yhdeksi kiireellisimmistä päätieverkon kohteista.
- **Oriveden kevyen liikenteen väylien kehittämissuunnitelmaa ryhdytään laatimaan.**

Kuntayhteistyö

Kaupunkiseudun seutustrategia hyväksyttiin 2022 syksyllä ja sen toimeenpanoa on keskeinen kohde seutuyhteistyössä.

Business Tampereen toiminnan painopisteitä ovat mm. teollisuuden uudistaminen ja tuotekehitystoiminnan aktivointi, start-up -yritysten kasvupolkujen tukeminen, kestävän kehityksen mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä saavutettavuuden kehittäminen

Pirkanmaan liitto on uudistanut Pirkanmaan maakuntaohjelma ja vaihemaakuntakaavaprosessi jatkuu.

Hyvinvointialueet aloittavat palvelutoimintansa 1.1.2023, jolloin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimenpalveluista siirtyy hyvinvointialueille.

Yhteenveto

Oriveden kaupungin talousarvion 2023 kautta järjestetään ja turvataan laadukkaat palvelut kuntalaisille. Iso toiminnallinen muutos on hyvinvointialueiden toiminnan aloittaminen. Kaupungin kannalta tärkeää on muodostaa hyvät yhteistyömuodot hyvinvointialueen kanssa.

Elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman kautta toteutetaan kehittämishankkeita maankäytön, asumisen, elinkeinotoiminnan, työllisyyden ja liikenteen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta. Näiden kautta voidaan lisätä elinvoimaa ja vetovoimaa paikkakunnalle ja vahvistaa tulopohjaa. Myös kuntalaisten ja järjestöjen osallistumista ja yhteistyötä kehitetään.

Esitän parhaimmat kiitokset kaupungin henkilöstölle, kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle sekä muille toimielimille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 valmistelussa ja toivotan kaikille menestystä vuonna 2023.

Orivedellä lokakuussa 2022

Juha Kuusisto
kaupunginjohtaja

2. TALOUSARVION 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2023-2025 YLEISPERUSTELUT

Talousarvioasiakirja on uudistettu kuntalain ja taloussuunnitelmaa koskevan suosituksen mukaiseksi kaupunkistrategiaa tukevaksi asiakirjaksi. Talousarvion alussa on kirjaukset asiakirjan strategisesta perustasta ja kaupunkistrategian seurannasta.

Talousarvion määrärahojen sitovuus on siten, että **valtuusto hyväksyy lautakuntatasoiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot**. Lisäksi valtuusto hyväksyy kaupunkikonsernin tytäryhtiöille kaupunkistrategiasta johdetut toiminnalliset ja/tai taloudelliset tavoitteet. Valtuuston lautakuntatasolle hyväksymien määrärahojen ja tavoitteiden jakautuminen alaspäin tulosaluetasolle esitetään asiakirjassa tulosalueiden taloussuunnitelmina.

Talouden yleinen kehitys

Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan seuraavien 6-18 kuukauden aikana Suomen taloudellinen kuva on maltillinen. Alkuvuosi 2022 on ollut selvästi odotettu vahvempi, niin taloudessa, tuotannossa kuin työllisyydessäkin. Ennusteen mukaan talouden kasvu kuitenkin hidastuu merkittävästi vuotta 2023 kohti. Valtiovarainministeriö ennustaa kasvun seisahtuvan, eikä ajautumista taantumaan voida sulkea pois. Kulutuksen ja investointia kasvua leikkaava kaikkialla vallitseva epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio ja nousevat korot.

Valtiovarainministeriö ennakoii kuitenkin tilanteen helpottavan vuoden 2023 aikana. Ennusteeseen vaikuttaa kuitenkin Venäjän hyökkäyssodan eskaloituminen sekä mm. sähkö- ja muiden energiainmarkkinoiden romahtaminen. Tämän vuoksi VM:n ennusteessa riskit inflaation kerrannaisvaikutuksista ja nopean inflaation vaihteen pitkittymisestä, energiakriisistä ja talouden kasvun pysähtymisestä kokonaan pidemmäksi aikaa ovat kasvaneet.

VM:n mukaan nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021-2022. Kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitomenu kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta, tutkimusta, tuotekehitystä ja talouden vihreää rakennemuutosta, toimet sähkön hinnan kohtuuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot kasvattavat alijäämää. VM:n arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino on n. 9 mrd. euroa. Julkisen talouden rahoitus ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä.

Julkisen taloudenpidon kestävyysongelman juurisyy on, että talouden suorituskyky ei riitä julkisen sektorin tarpeisiin – lakisääteisiin ja muihin. Inflaatiosta ei ole korjaamaan tilannetta. Inflaatio estää talouden voimavaroja kohdentumasta tehokkaasti ja vaatii talttuakseen korkeampia korkoja ja heikompaa työllisyyttä. Inflaatio heikentää edellytyksiä kasvattaa julkisen taloudenpidon raamia.

VM:n mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan vuonna 2022 kasvavan 1,7 % vuonna 2021 ja kasvun arvioidaan hidastuvan 0,5 %:in vuonna 2023 ja kasvavan 1,4 %:a vuosittain vuosina 2024-2026. kuluttajahintainflaatio on vuonna 2022 kiihtynyt jo lähes 8 %:iin ja inflaatio nousee keskimäärin 6,5 %:iin. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vähäisenä loppuvuoden aikana. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitytulot supistuvat ja säästämisaste painuu nollan tuntumaan.

Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu vuonna 2022, koska ripeä talous- ja työllisyyskasvu sekä koronatoimet ovat päättyneet. Vuonna 2023 VM ennakoi alijäämän kääntyvän kasvuun ja julkisen talouden pysyvän syvästi alijäämäisenä. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapainon arvioidaan olevan mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan 3,0 % suhteessa BKT:hen.

VM ennakoi, että työllisyyden kasvu hidastuu vuoden 2022 alkuvuoden nopean kasvun jälkeen. Työllisyyden arvioidaan kasvavan noin 2 %:a tänä vuonna. Pula osaavasta työvoimasta heikentää edellytyksiä kasvattaa tuotantoa. Niukka talouskasvu vähentää työvoiman kysyntää ja työllisten määrän arvioidaan supistuvan hieman vuonna 2023. VM:n taloudellisen katsauksen mukaan työllisyysaste on vuonna 2022 73,9 % ja sen ennakoidaan nousevan 74,1 %:iin vuonna 2024. Vastaavasti työttömyysaste olisi 6,6 % vuonna 2022, 6,7 % vuonna 2023 ja 6,5 % vuonna 2024.

Kuntatalouden kehitys

Valtionvarainministeriön laatiman kuntatalousohjelman 2023-2025 mukaan kunnat valmistautuvat vuonna 2023 tapahtuvaan historiallisen sote-uudistuksen voimaan tulon poikkeuksellisissa oloissa. Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia vaikuttaa edelleen monin tavoin kuntien talouteen ja toimintaan. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan luovat kustannuspaineita ja heikentävät talousnäkyelmiä sekä kasvattavat niihin liittyvää epävarmuutta. Kunnissa varaudutaan myös muihin sodan vaikutuksiin, kuten pakolaisvirtojen aiheuttamiin muutoksiin. Myös kyberturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat nousseet esiin kuntien varautumisessa.

Näiden muutosten lisäksi kuntien toimintaympäristöön vaikuttaa väestön ikääntyminen, ongelmat työvoiman saatavuudessa, työikäisen väestön määrän väheneminen ja sen vuoksi heikkenevä veropohja. Ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään.

Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäväkenttää ja taloutta merkittävästi ensi vuodesta alkaen, jolloin hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Alueiden käynnistymisen myötä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sote-menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Valmisteilla oleva TE-palvelujen siirto kuntiin jatkaa toteutuessaan kuntien tehtäväkentän muutosta vuonna 2024. Uudistusta ei ole vielä huomioitu talousarviossa, koska uudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei ole vielä annettu eduskunnalle.

VM:n mukaan koronaepidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut tuet sekä talouden ja yhteisöveron tuoton ripeä kasvu ovat peittäneet hetkeksi alleen kuntatalouden rakenteelliset ongelmat. Talouskasvun hiipuessa kuntatalous näyttää heikkenevän, vaikka yhteisöveron kehitys on ollut alkuvuonna 2022 edelleen vahvaa. Vuonna 2023 kuntatalous puolestaan vahvistuu väliaikaisesti, kun rahoitusvastuu sote-uudistuksen myötä siirtyvistä tehtävistä poistuu vuoden alussa, mutta verojen kertymis- ja tilitysrytmin takia sote-uudistuksen vaikutus näkyy verokertymässä täysimääräisesti vasta vuonna 2024.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on erittäin merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi. Käyttötalouden muutos toteutuu siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirretään koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuvat peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisöverosuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista. VM:n arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista taas siirtyy eniten kunnallisveroa eli noin 13,17 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta

siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtävien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia.

Uudistusten jälkeen verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, mutta verorahoituksen osalta valtionosuuksien osuus kasvaa joillakin kunnilla selvästi verrattuna nykytilanteeseen. Tämä selittyy sekä verotulojen poistumisella että valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä uudistuksen vaikutusten tasauselementeillä, jotka voivat olla joillekin kunnille huomattavan suuret.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden tunnusluvut näyttävät VM:n mukaan jo toista vuotta peräkkäin poikkeuksellisen hyviltä, sillä valtio on tukenut kuntataloutta koronaepidemian aikana erilaisilla tukitoimilla. Kuitenkin vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa jälleen vaikealta. Kuntatalouden toimintamenojen kasvun arvioidaan hidastuvan vuonna 2022 noin 1,8 %:iin, sillä kuntien omat sopeutustoimet painottuvat menojen kasvun hillintään.

VM arvioi vuoden 2023 olevan kuntataloudessa hyvin poikkeuksellinen niin menojen kuin tulojenkin kehityksen osalta lähinnä hyvinvointialueiden käynnistymisen ja Ukrainassa käytävän sodan vuoksi. Hyvinvointialueiden käynnistymisen vuoksi kuntien toimintamenojen arvioidaan laskevan noin 54 %:a ja toimintatuottojen noin 30 %:a. Vastaavasti kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 48 %:a ja valtionosuuksia pienennetään 65 %:a.

Kuntataloudessa säilyy sote-uudistuksen jälkeenkkin tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve, sillä menojen ja tulojen välillä on edelleen rakenteellinen epätasapaino. Sote-palvelujen siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti kuntien investointitarpeet ovat mittavia mm. rakennuskannan iän vuoksi.

VM:n kunnittaisen painelaskelman perusteella alle kymmenellä kunnalla olisi negatiivinen vuosikate vuonna 2022. Tilanne heikkenee vuotta 2025 kohden, jolloin arvioidaan noin 20 kunnalla olevan negatiivinen vuosikate. Taseeseen kertynyttä alijäämää on niin ikään muutamalla kymmenellä kunnalla vuoden 2025 lopussa. Alijäämäisten kuntien määrän kasvua kehyskauden aikana selittää se, että vuosikatteen arvioidaan jäävän alle poistotason useassa kunnassa. Kuntalain mukaisen arviointimenettelyn kriteeristö voi näin ollen täytyä kehyskauden lopulla, ainakin joillakin kunnilla.

Oriveden kaupungin kehitys

Oriveden kaupungin väkiluku on vuoden 2022 elokuun loppuun mennessä vähentynyt 32 hengellä vuoden alusta. Elokuun lopussa Orivedellä oli kirjoilla 8 946 henkilöä. Kesäkuun 2022 loppuun mennessä Orivedellä syntyi 33 lasta, kuoli 69 henkilöä, kaupunkiin muutti 242 henkilöä ja kaupungista muutti pois 215 henkilöä.

Kaupungin tuloveroperuste on 22,00 prosenttia. Vuoden 2023 tulo- ja kiinteistöverotuloperusteisiin valtuusto ei päättänyt muutoksia, eli vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen kiinteistövero on 0,60 prosenttia, muu kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti 1,45 prosenttia ja rakentamaton rakennuspaikka 3,0 prosenttia. Vuoden 2023 kunnallisverojen tilitysten arvioidaan laskevan hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tehtävän leikkauksen takia edellisvuonna toteutuvaksi ennakoidusta tasosta noin 49 prosenttia. Kaikkien verotulojen osalta arvioidaan, että maksuunpano laskee vuoden 2022 tasosta noin 42 prosenttia, noin 15,3 milj. euroa.

Valtionosuuden laskentaperusteisiin tulee myös muutoksia hyvinvointialueuudistuksen vuoksi ja valtionosuuden taso laskee merkittävästi, noin 80 prosenttia, noin 21 milj. euroa. Valtionosuuksia arvioidaan maksettavan vuonna 2023 noin 5,2 milj. euroa. Tästä määrästä verotulojen tasausta on vajaa 3,3 milj. euroa, kun se vuonna 2022 on vielä noin 5,7 milj. euroa. Verotuloista ja valtionosuuksista on myöhemmin erillinen erittely.

Oriveden kaupungin työttömyysaste oli elokuun 2022 lopussa 7,6 prosenttia, kun se vuoden 2021 vastaavana aikana oli 8,6 prosenttia. Elokuun lopussa Pirkanmaan keskimääräinen työttömyysprosentti oli 8,1 prosenttia (2021: 9,9 %).

Oriveden kaupungin vuoden 2022 tilinpäätöksen ennakoidaan elokuun loppuun toteutuneen kirjanpidon perusteella olevan noin 1,3 milj. euroa alijäämäinen. Alijäämä on noin 0,5 milj. euroa talousarviota pienempi. Tilinpäätösennusteeseen sisältyy Tampere-Orivesi yhteistoiminta-alueen ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin menoihin 1,44 milj. euron ylitysvaraus vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Mikäli vuoden 2022 tilinpäätös toteutuu arvon mukaisena, on Oriveden kaupungin taseessa ylijäämää tulevalle taloussuunnittelukaudelle vielä 4,5 milj. euroa.

Talousarvion lähtökohdat

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa yleisten taloustietojen lisäksi perustietoina on ollut kaupungin tilinpäätös vuodelta 2021 ja tilinpäätösarvio vuodelle 2022 sekä ennusteet yleisestä talouden tilasta ja tuloperusteista. Lisäksi valmistelutyössä on otettu huomioon valtuustoseminaareissa esitettyjä linjauksia sekä kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia.

Kaupunginhallitus ja -valtuusto on hyväksynyt vuoden 2023 talousarvion laatimisen peruslähtökohdiksi seuraavaa:

-	tuloveroprosentti	9,36 %
-	kiinteistöveroprosentit:	
	- yleinen kiinteistövero	1,10 %
	- vakituinen asuinrakennus	0,60 %
	- muu rakennus	1,45 %
	- rakentamaton rakennuspaikka	3,00 %
	- yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %
-	menotaso ei saa korottaa palkankorotuksia lukuun ottamatta	
-	palkankorotuksiin on 3,5 %-yksikön määrärahavaraus	
-	uusia vakansseja ei perusteta (pl. erikseen sovittavat).	

Erikseen sovitut uusien virkojen tai työsuhteiden lisäykset vuoden 2023 talousarvioon:

Nimike	Toimielin/työyksikkö
Liikuntapaikanhoitaja	Elämänlaatu palvelut

Kaupungin käyttötalouden tärkeimmät tunnuslukumittarit ovat vuosikate, toimintakate ja tilikauden tulos sekä yli-/alijäämä sekä lainakanta. Nämä tunnusluvut tulisi pitää positiivisina ja terveen talouskehityksen mukaisina siten, että talouden tasapaino säilyy.

- Vuosikate osoittaa, paljonko käyttötaloudesta jää poistojen jälkeen käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on riittävä, kun se on vähintään poistojen suuruinen.
- Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus eli se osoittaa kuinka paljon kaupungin varsinaisesta toiminnasta jää verorahoituksella katettavaksi.
- Verorahoitus tarkoittaa suoraa verotuloja ja valtionosuuksia. Jos toimintakate heikkenee enintään sen verran kuin verorahoitus kasvaa, pysyy kuntatalous tasapainossa.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Oriveden kaupungin taseessa on vuoden 2021 tilinpäätöksen jälkeen ylijäämää 5,8 milj. euroa. Kaupungin vuoden 2022 tilinpäätösennakko

elokuun tilanteen perusteella on arvioitu olevan 1,3 milj. euroa negatiivinen, joten taseylijäämä jäisi taloussuunnitelmakaudelle noin 4,5 milj. euroa.

Tulevalle taloussuunnitelmakaudelle vaikuttavia toiminnan muutoksia, kehittämistoimenpiteitä tai päätöksiä ovat mm.

- hyvinvointialueet käynnistyvät vuoden 2023 alusta ja alueille siirtyy kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen ja siihen liittyvät kustannukset. Muutoksen myötä kuntien menoista poistuu noin 50 %. Orivedellä muutos vaikuttaa siten, että Tampere-Orivesi sote-yt-alueen ja pelastuslaitoksen yhteistoimintamenot poistuvat sekä opiskeluhuollon, kuntouttavan työtoiminnan ja osa-ateria- ja siivouspalvelujen henkilöstöstä siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen.
- vastaavasti hyvinvointialueen käynnistymisen myötä kuntien tuloveroprosentteja leikataan 12,36 %-yksiköllä, jolloin Orivedellä tuloveroprosentiksi jää 9,36.
- edelleen hyvinvointialueen käynnistyminen vaikuttaa kuntien valtionosuuksiin. Valtionosuuksia leikataan ja leikkauksen vaikutus Orivedellä on 19,5 %, eli 26,1 milj. eurosta noin 5 milj. euroon.
- vuoden 2023 alusta Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue yhdistyy Lempäälän yt-alueeseen ja henkilöstö siirtyy Lempäälän kunnan palvelukseen.
- Kaupintien senioritalon ja Orvokkikujan tehostetun palveluasumisyksikön rakentaminen on käynnissä. Kiinteistöt ja niihin liittyvä toiminta ja takaukset siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Orvokkikujalla toiminta alkaa vuoden 2023 alusta.
- Työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun osallistutaan ajalla 1.6.2021-31.12.2024. Osa TE-keskusten henkilöstöstä siirtyi kokeilun alkaessa kuntien palvelukseen.
- Karpinlahden ja Hirsilän koulujen yhdistymisen vaikutukset Rovastinkankaan ja Kultavuoren koulujen kanssa näkyvät täysimääräisesti vuoden 2023 alusta lukien.

Hyvinvointialueen käynnistymisen ja tehtävien siirron vuoksi vuoden 2023 talousarvioon saattaa tulla talousarvion tarkistamistarpeita vuoden aikana. Talousarvion laatimiseen mennessä kaikista asioista (mm. tilavuokrat) ei ole vielä sovittu Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Käyttötalous

Oriveden kaupungin toimintatuotot ovat 11,11 milj. euroa ja niissä on vähennystä edellisvuoteen nähden 7,3 %. Vähennys johtuu sisäisten vuokratulojen vähenemisestä ateria- ja siivouspalveluissa hyvinvointialueen palvelujen siirtymisen vuoksi. Suurin ulkoinen tuloerä on vesihuoltolaitoksen myyntitulot, 2,16 milj. euroa. Metsänmyynnistä arvioidaan saatavan 0,05 milj. euroa ja pysyvien vastaavien myynnistä 0,15 milj. euroa.

Toimintakulut ovat 33,81 milj. euroa ja ne vähenevät hyvinvointialueen alkamisen vuoksi edellisvuodesta 53,9 %. Henkilöstökuluja on 17,49 milj. euroa, vähennys 5,9 %.

Palvelujen ostot vähenevät hyvinvointialueen käynnistymisen vuoksi merkittävästi 82,1 % ja ne ovat 8,4 milj. euroa (2022: 46,82 M€).

Lautakuntien tuloista ja menoista vuosilta 2022 ja 2023 on alla yhteenvetotaulukko:

Lautakunta	TA 2022, t€	TA 2023, t€	Muutos, t€	Muutos, %
Kaupunginhallitus				
Toimintatuotot	1 208	812	-396	-32,8
Toimintakulut	-44 608	-6 558	-38 050	-85,3
Toimintakate	-43 401	-5 747	-37 654	-86,8
Lasten ja nuorten lautakunta				
Toimintatuotot	1 177	1 141	-36	-3,1
Toimintakulut	-16 713	-16 982	269	1,6
Toimintakate	-15 536	-15 841	305	2,0

Elämänlaatulautakunta				
Toimintatuotot	465	427	-38	-8,2
Toimintakulut	-2 594	-2 710	116	4,5
Toimintakate	-2 129	-2 284	155	7,3
Tekninen lautakunta				
Toimintatuotot	9 140	8 731	-409	-4,5
Toimintakulut	-9 425	-7 558	-1 867	-19,8
Toimintakate	-248	1 211	1 459	588,3

Verotuloista ja valtionosuuksista on myöhemmin erilliset tarkastelut. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksena vuodesta 2023 eteenpäin verotulojen ja valtionosuuksien määrä tulee merkittävästi vähemmään.

Toiminnasta saatavien tuottojen ja toimintakulujen erotuksena muodostuu talousarvioon 2023 vuosikatetta 3,13 milj. euroa. Vuosikatteen määrä kasvaa edellisvuoteen verrattuna.

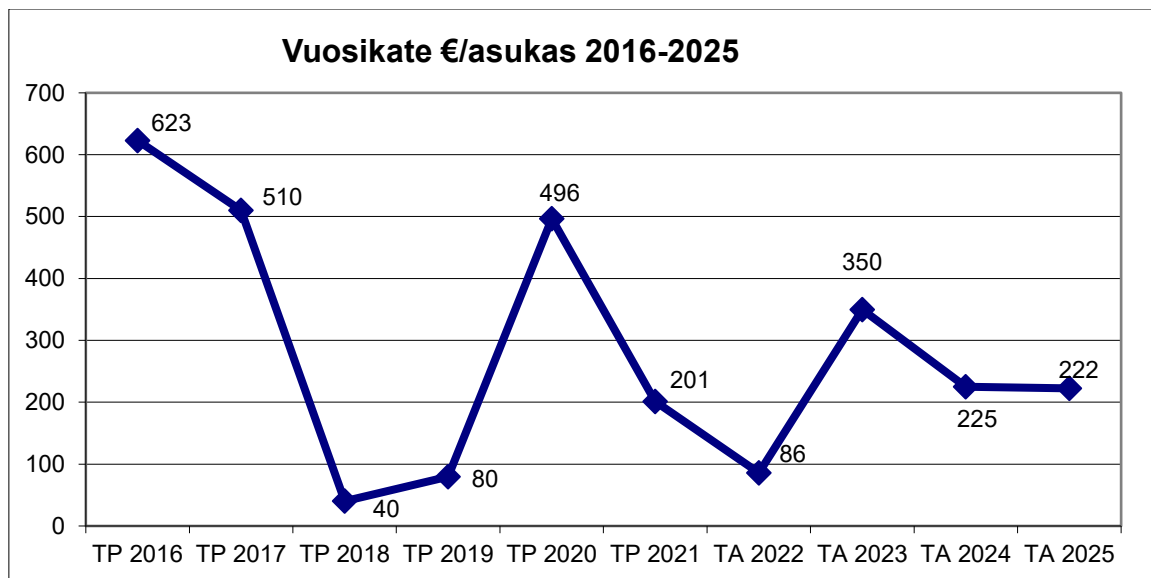
Oriveden kaupungin pysyvistä vastaavista ja vuoden 2022 aikana tehtävistä investoinneista on arvioitu tehtävän poistoja 3,19 milj. euroa valtuuston hyväksymän vuonna 2013 voimaan tulleen poistosuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2023 talousarvioon ei sisälly normaalista toiminnasta poikkeavia eriä.

Vuosikate

Vuosikatteella mitataan kaupungin tulorahoituksen riittävyyttä ja se muodostuu yhteenlaskettujen toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien sekä toimintamenojen erotuksena. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot. Jos vuosikate on alijäämäinen, on kaupungin tulorahoitus heikko.

Oriveden kaupungin vuosikatteen kehitys vuosina 2016-2025 on kuvattu alla olevassa kuviossa:

Oriveden kaupungin vuosikate talousarviossa 2023 on positiivinen. Vuosikate kattaa 98,1 % poistoista. Vuosittaiset lainanlyhennykset ovat noin 0,5 milj. euroa vuosikatetta suuremmat.

Kaupungin käyttötalouteen vaikuttavia henkilöstöorganisaatiomuutoksia saatetaan tehdä erillisellä päätöksellä vuoden 2023 alussa. Talousarvion laadintavaiheessa on menossa johtamisorganisaation päivittäminen.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot

Oriveden kaupungin talousarvion ja -suunnitelman verotuloarvio pohjautuu Suomen Kuntaliiton veroennustekehikkoon sekä talousarvion laatimisvuodelta verohallinnon arvioon maksettavana ennakoituihin verotuloihin.

Milj. euroa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tulovero	30 599	31 800	15 900	15 400	15 800
<i>Muutos, %</i>	<i>0,3</i>	<i>3,9</i>	<i>-50,0</i>	<i>-3,1</i>	<i>2,6</i>
Veroprosentti	22,00	22,00	9,36	9,36	9,36
Kiinteistövero	2 967	2 960	3 000	3 000	3 000
<i>Muutos, %</i>	<i>6,9</i>	<i>-0,2</i>	<i>1,4</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Yhteisövero	2 956	2 500	2 000	1 800	1 900
<i>Muutos, %</i>	<i>41,6</i>	<i>-15,4</i>	<i>-20,0</i>	<i>-10,0</i>	<i>5,6</i>
Verotulot yhteensä	36 522	37 260	20 900	20 200	20 700
<i>Muutos, %</i>	<i>3,3</i>	<i>2,0</i>	<i>-43,9</i>	<i>-3,3</i>	<i>2,5</i>

Verotulojen osuus kaikista kaupungin tuloista on 64,9 % (2022: 48,5 %).

Vuodesta 2023 alkaen tuloveroprosentin leikkaus tehdään uudistuksen vuoksi samansuuruisesti kaikilta kunnilta. Vähennyksen suuruudeksi on vahvistettu 12,64 %-yksikköä.

Valtionosuudet

Talousarvioon sisältyvät valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön ennakkolaskelmiin sekä arvioituu Oriveden asukasluvun tulevaan kehitykseen.

Milj. euroa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspalv. valtionosuus	20 987	21 600	4 100	4 100	4 100
harkinnanvar. vos korotus	-	-	-	-	-
OKM valtionosuus	-549	-583	-600	-600	-600
verotulomenetyksen korvaus	4 809	5 200	1 700	1 700	1 700
Yhteensä	25 247	26 217	5 200	5 200	5 200
<i>Muutos, %</i>	<i>-7,5</i>	<i>3,8</i>	<i>-81,1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Valtionosuuksien osuus kaikista tuloista on 16,1 % (2022: 35,0 %).

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa vuodesta 2023 alkaen myös valtionosuuksia alentavasti vuodesta.

Investoinnit

Investointiosaan otettavien hankkeiden pienhankintaraja (taseaktivointiraja) on 10.000 euroa. Tällöin hankinta käsitellään investointina, aktivoidaan ja poistetaan kuluina poistosuunnitelman mukaisesti. Poistonalaisten hyödykkeiden käyttöikä tulee olla yli kolme vuotta.

Tietohallinnon hankinnat tehdään tietohallintopalvelujen kautta hyödyntäen mm. Tampereen kehyskuntien hankintayhteistyötä ja yhteisesti kilpailutettuja hankintapaikkoja.

Investointien määrä bruttona pysyy vuoden 2022 tasolla. Kaupungin tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kaikkiin investointeihin, joten investoinnit joudutaan rahoittamaan lainanotolla. Vuonna 2023 investointimenoihin on varattu menomäärärahaa 4,52 milj. euroa investointiosan hankeryhmäkohtaisen erittelyn mukaisesti. Vuonna 2024 investointeihin on 3,24 milj. euroa ja 2,26 milj. euroa vuonna 2025.

Investointiosassa määritellään hankkeet investointiryhmittäin eri palvelukeskuksissa. Suurimmat yksittäiset investointihankkeet taloussuunnitelmakaudella ovat yhteiskoulun peruskorjaus, uimahallin altaiden kunnostus, Mattilanniityn asuntoalueen 2. vaiheen kunnallistekniikka, Ruovedentien peruskorjaus, Asematien kevyen liikenteen väylän rakentaminen yhdessä Väyläviraston kanssa MAL-hankeena, Paltanmäen ylävesisäiliön peruskorjaus, Kintulammi-Pukala-Vähäteerijärvi reitin rakentaminen yhteistyössä Tampereen kanssa sekä muut kunnallistekniset kaduilla ja vesihuoltolaitoksella.

3. TALOUSARVION SITOVUUS

Lautakuntien määrärahojen ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida puolivuotiskatsauksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Määrärahojen ja/tai tuloarvioiden muutoksen yhteydessä on otettava kantaa myös asetettujen tavoitteiden muutostarpeeseen.

Käyttötaloussosassa toimitelimen tai investointiosassa hankeryhmän määrärahan merkittävät ylitykset ja tuloarvion alitukset on tuotava tilivuoden aikana valtuuston päätettäväksi. Merkittäväksi ylitykseksi katsotaan 10 % ylitys tulosalueen määrärahoista, kuitenkin niin että yli 100.000 € ylitys (sotemenoissa noin 300.000 €) on aina tuotava valtuuston käsiteltäväksi. Alle 50.000 € ylityksiä ei tarvitse tuoda valtuuston käsittelyyn, mutta ne on käsiteltävä lautakunnissa.

Käyttötaloussosa

Taloussarvio sitoo valtuustoon nähden lautakunnille hyväksytyjen tulojen ja menojen loppusummien osalta. Lisäksi valtuustoon nähden sitovia ovat taloussarviossa tulosalueille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ilmenevät tulosalueittaisista taulukoista.

Lautakunnat jakavat käyttösuunnitelmissaan valtuuston hyväksymät määrärahat tulosalueille. Taloussarvion laadinnan yhteydessä muodostunut alustava suunnitelma tulosalueittain on tiedoksi taloussarvion liiteaineistona.

Investointiosa

Investointiosan lautakunnittainen menomääräraha on valtuustoon nähden sitova.

Sitovia hankeryhmiä ovat: kaupunginhallitus/investoinnit, lasten ja nuorten lautakunta (irtaimisto), elämälaatulautakunta (irtaimisto), tekninen lautakunta (irtaimisto), talonrakennus/tekninen lautakunta, julkinen käyttömaisuus/tekninen lautakunta sekä vesihuoltolaitos.

Lautakunnat jakavat investointisuunnitelmissaan valtuuston hyväksymät määrärahat hankkeille. Taloussarvion laadinnan yhteydessä muodostunut alustava suunnitelma on tiedoksi taloussarvion liiteaineistona.

Tuloslaskelmaosa

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja -kulut, netto

Rahoitusosa

Valtuuston nähden sitova erä on:

- Pitkäaikaiset lainat, netto

Vuoden 2023 talousarvion toiminnan ja investointien rahavirran sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksen jälkeen laskettuna lainanottotarve on 5,0 milj. euroa, jolloin nettolainanotto lisääntyy 1,39 milj. euroa.

Lainakanta vuosina 2022-2025

(1.000 euroa, lainat per 31.12., jakajana käytetty 31.8.2022 asukaslukua 8 946)

	Lainojen lyhenykset	Lainanotto €/vuosi	Lainakanta per 31.12.	Lainat €/as.
2022	3 602	5 000	18 478	2 066
2023	3 610	5 000	19 868	2 221
2024	4 110	5 000	20 758	2 320
2025	3 760	4 000	20 998	2 347

Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan kunnan muiden toimielinten kuin valtuuston jäsenet ovat tilivelvollisia. Toimies-
saan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen. Lisäksi tilivel-
vollisia ovat ao. toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Oriveden kaupungin tilivelvollisia toimielimiä ovat: kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta, keskus-
vaalilautakunta, lasten ja nuorten lautakunta, elämänlaatulautakunta, tekninen lautakunta ja ympä-
ristölautakunta.

Kuntalaki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta, mutta toiminnan järjes-
tämisen kannalta on selkeämpää, jos viranhaltijat tietävät etukäteen, keitä vastuuvapauslausuma
koskee. Tilivelvollisten hyväksyminen kuuluu valtuustolle. Oriveden kaupungin käytännön mukaan
tilivelvolliset on hyväksytty osana talousarviota kunkin tulosalueen tavoitteiden yhteydessä.

Oriveden kaupungin tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, palvelukeskusten johtajat ja
tulosalueiden johtajat. Heillä on kokonaisvastuu kunnan, palvelukeskusten tai tulosalueiden toimin-
nasta ja taloudesta. Lisäksi tilivelvollisia viranhaltijoita ovat toimielinten esittelijöinä toimivat viran-
haltijat.

4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA

Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion yhteydessä on myös hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kaupunkistrategia

Oriveden kaupunkistrategia on hyväksytty marraskuussa 2021 ja sen mukaan olemme Innostava Orivesi. Palvelulupauksemme mukaan Orivesi uudistuu ja toimii kestävästi.

Kaupunkistrategian tavoitteiden kokonaisuudet ovat:

1. *Vahvistamme elinvoimaamme*
 - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki,
 - Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle.
2. *Edistämme asukkaiden hyvinvointia*
 - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet,
 - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia,
 - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden.
3. *Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi*
 - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä,
 - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti.

Kaupunkistrategian toteutumista seurataan kokonaisuutena erikseen valtuustokausittain. Talousarviotavoitteet tulosalueille on määritelty strategian pohjalta. Tämä mahdollistaa vuositason seurannan.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Oriveden kaupungin hyvinvointisuunnitelma on vahvistettu valtuustossa helmikuussa 2022 ja se on laadittu vuosille 2022-2025. Hyvinvointisuunnitelma perustuu kaupunkistrategiaan. Hyvinvointisuunnitelman painopisteet pohjautuvat alueelliseen hyvinvointikertomukseen ottaen huomioon Oriveden omat painotukset. Suunnitelman pää- ja alatavoitteet ovat:

- elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
 - o lisätään lasten, nuorten ja perheiden ruokailoa ja parannetaan ruokatottumuksia,
 - o parannetaan ikäihmisten toimintakykyä sekä panostetaan yksinäisyyden torjuntaan,
 - o edistetään kuntalaisten mielenterveyttä ja yksilön resilienssiä,
 - o liikunnallisen elämäntavan tukeminen.
- osallisuus ja vaikuttaminen
 - o vaikutetaan EVA-menettelyn kautta,
 - o edistetään yhteiskehittämisen menetelmien käyttöä.
- turvallinen elinympäristö
 - o vähennetään lapsiperheiden eriarvoisuutta,
 - o edistetään lähiympäristön kehittämistä esteettömäksi ja turvalliseksi sekä liikkumiseen ja osallisuuteen kannustavaksi,
 - o vähennetään päihdeongelmia,
 - o turvallinen ja viihtyisä elinympäristö,
 - o turvallinen liikenneympäristö ja onnettomuuksien vähentäminen.
- vaikuttavat palvelut
 - o parannetaan palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta,
 - o otetaan käyttöön vaikuttavat menetelmät ja toimintamallit,
 - o kehitetään asiakaspalautejärjestelmien/asiakaskokemuksen tulosten hyödyntämistä.

Hyvinvointisuunnitelma on laadittu moniammatillisen työryhmän ja kuntalaisille suunnatun hyvinvointikyselyn perusteella. Suunnitelman toteutumista seurataan ja raportoidaan erikseen vuosittain.

Elinvoimaohjelman tavoitteet

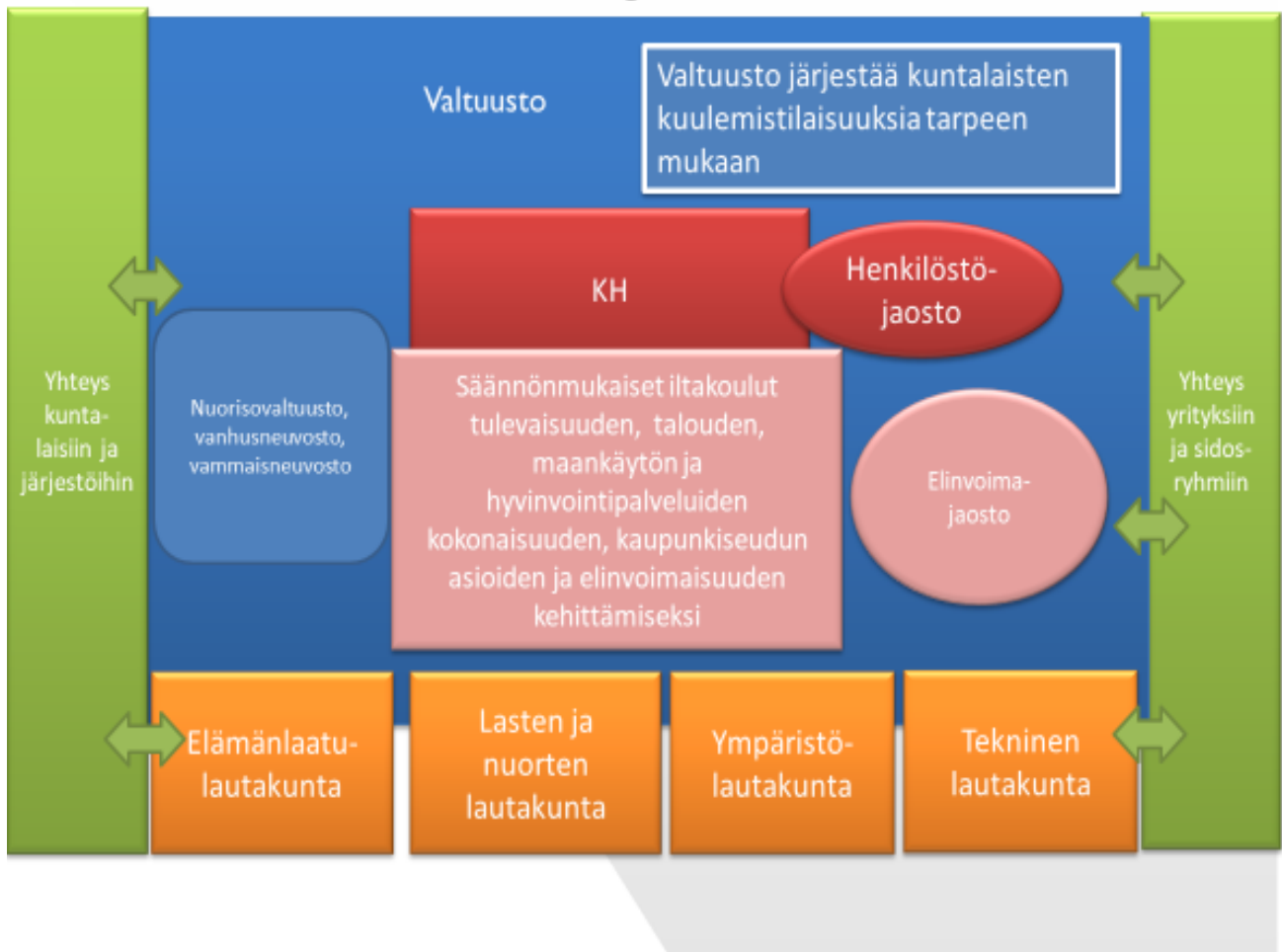
Kaupunkistrategian pohjalta laadittu myös Oriveden kaupungin elinvoimaohjelma vuosille 2022-2025. Oriveden elinvoima ja -ohjelma perustuu vahvaan pitovoimaan, koukuttavaan vetovoimaan ja innostavaan lumovoimaan. Ohjelman mukaan Orivesi on

- rohkeasti kehittyvä (Orivesi on haluttu asuinpaikka ja reilusti muuttovoittoinen kaupunki),
- innostava yrityksille (Orivesi on luonteva paikka sijoittua, kaavoitamme uutta ja kehitämme jo olevaa),
- helposti saavutettavissa (Orivesi on helposti saavutettavissa ja liikkuminen kaupungissa on sujuvaa) ja
- mukavasti mielessä (Viihdymme Orivedellä ja innostamme muitakin viihtymään meillä).

Elinvoimaohjelman toteutumista seurataan erillisessä dokumentissa kaksi kertaa vuodessa johtoryhmässä, elinvoimajaostossa ja kaupunginhallituksessa. Seurantakooste saatetaan valtuustolle tiedoksi.

5. LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Oriveden luottamushenkilöorganisaatio 1.8.2021 alkaen

6. TULOSLASKELMAOSA

Ulk+sis TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2021	Ed.bud+muutos 2022	Budjetti 2023	Muu- tos %	TS2 tuh. 2024	TS3 tuh. 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	5 027 408	5 163 000	4 289 210	-16,9	4 289	4 289
Maksutuotot	780 397	849 350	1 068 800	25,8	1 069	1 069
Tuet ja avustukset	784 380	813 380	379 630	-53,3	380	380
Muut toimintatuotot	5 384 457	5 163 460	5 372 430	4,0	5 372	5 372
TOIMINTATUOTOT	11 976 642	11 989 190	11 110 070	-7,3	11 110	11 110
Valmistus omaan käyttöön		37 950	37 950		38	38
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-17 738 809	-18 595 030	-17 494 610	-5,9	-17 824	-18 157
Palvelujen ostot	-46 039 032	-46 820 380	-8 400 070	-82,1	-8 400	-8 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 470 897	-2 619 660	-2 607 030	-0,5	-2 607	-2 607
Avustukset	-1 368 262	-1 421 350	-1 359 750	-4,3	-1 360	-1 360
Muut toimintakulut	-3 978 169	-3 884 130	-3 946 380	1,6	-3 946	-3 946
TOIMINTAKULUT	-71 595 169	-73 340 550	-33 807 840	-53,9	-34 137	-34 470
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-59 618 527	-61 313 410	-22 659 820	-63,0	-22 989	-23 322
Verotulot	36 522 460	36 200 000	20 900 000	-42,3	20 200	20 700
Valtionosuudet	25 245 892	26 100 000	5 200 000	-80,1	5 200	5 200
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	60 085	60 000	60 000		60	60
Muut rahoitustuotot	394 418	231 470	146 470	-36,7	146	146
Korkokulut	-165 527	-377 000	-385 000	2,1	-470	-660
Muut rahoituskulut	-65 779	-134 940	-134 940		-135	-135
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	223 197	-220 470	-313 470	42,2	-398	-588
VUOSIKATE	2 373 023	766 120	3 126 710	308,1	2 012	1 989
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 735 565	-2 701 488	-3 186 600	18,0	-3 375	-3 368
Kertaluonteiset poistot						
Poistot ja arvonalentumiset	-2 735 565	-2 701 488	-3 186 600	18,0	-3 375	-3 368
TILIKAUDEN TULOS	-552 854	-1 935 368	-59 890	-96,9	-1 363	-1 379
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos	119 288	95 436	76 344	-20,0	61	49
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-433 567	-1 839 932	16 454	-100,9	-1 302	-1 330

=valtuustoon nähden sitova erä

7. RAHOITUSLASKELMAOSA

Tavoite on suunnitelmallisesti kasvattaa omarahoitusta siten, että se riittää 1/4 investointien rahoittamiseen.

RAHOITUSLASKELMA	Tilinpäätös 2021	Ed.bud+m 2022	Budj. 2023	Muu- tos %	TS2 tuh. 2024	TS3 tuh. 2025
Toiminnan ja invest. rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 373 023	766 120	3 126 710	308,1	2 012	1 989
Tulorahoituksen korjaukset	-378 304	-150 000	-150 000		-150	-150
Toiminnan rahavirta	1 994 719	616 120	2 976 710	383,1	1 862	1 839
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 598 178	-4 615 000	-4 521 500	-8,9	-3 240	-2 264
Rah.os. investointimenoihin	68 000		80 000	100,0		
Pys.vast. hyöd. luov.tulot	609 523	300 000	300 000		300	300
Investointien rahavirta	-920 656	-4 315 000	-4 141 500	-11,2	-2 940	-1 964
Toiminnan ja invest. rahavirta	1 074 063	-3 698 880	-1 164 790	68,5	-1 078	-125
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam. lisäykset	-2 200	-200 000	-200 000		-200	-200
Antolainasaam. vähennys	61 908					
Antolainauksen muutokset	59 708	-200 000	-200 000		-200	-200
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik. lainojen lisäys		7 000 000	5 000 000	-28,6	5 000	4 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-3 873 815	-3 950 000	-3 620 000	-8,4	-4 110	-3 760
Lyhytaik. lainojen muutos						
Lainakannan muutokset		3 050 000				
Muut maksuvalm. muutokset						
Toim.ant. varojen ja po.muutos	-31 212					
Saamisten muutos	-211 426					
Korottomien velk. muutos	608 556					
Muut maksuvalm. muutokset	365 917					
Rahoituksen rahavirta	-3 448 190	2 850 000	1 180 000	-41,4	690	40
Rahavarojen muutos	-2 374 127	-848 880	15 210		-388	-85
Rahavarat 31.12.	3 799 821					
Rahavarat 1.1.	6 173 948					
Rahavarojen muutos	-2 374 127					

=valtuustoon nähden sitova erä

8. KÄYTTÖTALOUSOSA

KAUPUNGINHALLITUS

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 492 739	1 207 580	811 980	812	812
Toimintakulut	-43 851 850	-44 608 179	-6 558 490	-6 600	-6 643
Toimintakate	-42 359 111	-43 400 599	-5 746 510	-5 788	-5 831
Poistot ja arvonalentumiset	-31 106	-9 479	0	0	0
Laskennalliset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	-42 324 746	-43 410 096	-5 746 510	-5 788	-5 831

= valtuustoon nähden sitova erä

Vaalit

Vaalien tehtävänä on vastata keskusvaalilautakunnan tehtävistä. Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Keskusvaalilautakunnan sihteerinä toimii hallintosihteerä Helena Lappi.

Taloussuunnitelmakaudella järjestetään seuraavat vaalit:

- vuonna 2023 eduskuntavaalit
- vuonna 2024 presidentinvaali ja europarlamenttivaalit
- 2025 alue- ja kuntavaalit.

Tilintarkastus

Tilivelvollinen: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Markku Kallio

Tilintarkastuksen tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista ja riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi sekä
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Yleisjohto ja kehittäminen

Tilivelvollinen: kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Yleisjohdon ja kehittämisen tehtävänä on vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta ja sisäisestä valvonnasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: kaupunginvaltuuston ja -hallituksen, tilapäiset toimikunnat, kaupungin johtoryhmän, sisäisen tarkastuksen, yleisen kehittämisen, **viestinnän, elinvoimapalvelut (ml. markkinointi)**, maankäyttöpalvelut sekä Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyön. **Kaupunki-seudun yhteistyöhön sisältyy myös seudullinen joukkoliikenne, jonka tasoksi tavoitellaan tulevaisuudessa palvelutasomäärittelyn mukaisesti kerran tunnissa toimiva liikenne.**

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Laadukkaiden asumisen vaihtoehtojen lisääminen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään yksi uusi hanke on käynnistynyt - kaupunki toimii aktiivisesti yksityisten investointien houkuttelemiseksi omien kehittämishankkeiden edistämisen lisäksi <p>Kehitämme asemanseutua;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kahdelle vuonna 2022 hankitulle tontille on löytynyt pitkän tähtäimen kehittämistä tukeva jatkokäyttö. - aseman makasiinirakennuksen toimintaa kehitetään. <p>Elinkeinoelämän kehittäminen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - edistetään aktiivisesti uutta yritys- aluetta 9-tien varteen. Laaditaan kaavataloudellinen selvitys alueen rakentamisesta (Yliskylä-Orivesi). - tiivis, rakentava vuoropuhelu olemassa olevien yritysten/yrittäjien kanssa. <p>Seurataan elinvoimaohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nettomuutto on positiivinen - yrittäjäytyvyys lisääntyy - tonttikysyntä kasvaa - työttömien osuus työvoimasta pienenee. <p>Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi; määrä kasvaa.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Palvelukeskusten ja yksiköiden välinen yhteistyö ja tiedonkulku on parantunut;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehdään kysely palvelukeskuksille ja yksiköille <p>Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa;</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsernin tunnusluvut pysyvät vähintään edellisen vuoden tasossa. 	

Henkilöstöpalvelut

Tilivelvollinen: hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Henkilöstöpalvelut huolehtii kunnalle työnantajana kuuluvista henkilöstöasioista. Henkilöstöpalveluissa hoidetaan henkilöstön palkkaus- ja palvelusuhdeasiat, yhteistoimintaan liittyvät asiat sekä muut virka- ja työehtosopimusten ja työlaissäädännön soveltamiseen kuuluvat tehtävät sekä koordinoidaan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämistä.

Henkilöstöpalvelujen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: henkilöstöhallinto (1,5 htv), jäsenmaksut Suomen Kuntaliitolle ja Pirkanmaan liitolle, merkkipäivä- ym. muistamiset, yhteistoiminta (laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa), työhyvinvoinnin kehittäminen (koko henkilöstön tyhy-toiminta) sekä työllisyyspalvelut.

Työllisyyspalvelut sisältävät työmarkkinatuen kuntaosuuden sekä työllisyyden edistämisen kuntako-keilun, jota toteutetaan ajalla 1.3.2021-31.12.2024, etsivän nuorisotyön, velvoitetöyöllistämisen sekä nuorten kesätyöllistämisen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Nuorten työllistymismahdollisuuksien parantuminen; kaupungin kesätyöpaikkojen määrä sekä kesätyöseteleiden ja 4H-yrittäjien starttirahojen käyttö lisääntyy edellisestä vuodesta.</p> <p>Työllisyyspalvelut toimivat sujuvasti ja työnantajayhteistyö kehittyy, jonka myötä myös palkkatukityöllistäminen sekä työkokeilumahdollisuudet lisääntyvät vuoden aikana.</p> <p>Aktivointiaste nousee (tavoitetaso 35 %). Työttömyysaste laskee.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Työhyvinvoinnin kehittämisohjelma päivitetään talvella 2023. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain henkilöstötilinpäätöksessä.</p> <p>Työtyytyväisyyskysely tehdään vuosittain (vastaajien lukumäärä ja kyselyn tulokset kehittyvät positiivisesti edelliseen vuoteen verrattuna).</p> <p>Työkykyjohtamisen kehittäminen; vuoden 2023 aikana luodaan työkykyjohtamisen rakenteet.</p> <p>Kehitetään yhteistyötä työterveyshuollon kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> - säännölliset tapaamiset 2-3 krt/vuodessa - uudet tarpeenmukaiset toimintamuodot (mm. etäpalvelut, kuntoutusryhmät) 	

	<p>Sairauspoissaolopäivät (pvä/hlö, kehitys edellisistä vuosista).</p> <p>Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus tulosalueittain.</p> <p>Esihenkilövalmennus (osallistujien määrä, koulutuksien määrä, arvosana ja palautteet valmennukselle).</p> <p>Henkilöstön koulutuksiin osallistuminen (osallistujien määrä, koulutuksien määrä).</p>	
--	---	--

Hallinto- ja talouspalvelut

Tilivelvollinen: talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Hallinto- ja talouspalvelujen tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelujen tarvitsemia talous-, toimisto- ja tietohallinnon tukipalveluja.

Hallinto- ja talouspalvelujen tulosalue sisältää seuraavat toiminnat: hallinto- ja toimistopalvelut (lautakuntien ja palvelukeskusten sihteeripalvelut), taloushallinnon tukipalvelut (maksuliike, osto- ja myyntireskontra, perintä sekä riskienhallinta) sekä tietohallintopalvelut. Lisäksi kustannuksiin sisältyy Oriveden kaupungin osuus Tampereen kehyskuntien yhteisen tietohallintojohtajan ja kehittämissurssin palkkauksesta sekä Tampereen kaupungin tuottamien seudullisten tietohallintokustannusten osuus.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Tiedonhallinnan tehostaminen; sähköinen arkistojärjestelmä on hankittu ja säisen arkistoinnin valmius on olemassa.</p> <p>Sähköisten palvelujen lisääminen; kaksi uutta sähköistä palvelua on otettu käyttöön.</p>	

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut Orivedelle tuottaa 1.1.2023 alkaen Lempäälän kunta. Määrärahoissa on varaus kuntaosuutta varten.

Sote- ja esh-palvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut järjestää 1.1.2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialue.

Tulosalue sisältää jatkossa ympäristöterveydenhuollon kustannukset, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toiminnasta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen vanhoista eläkeperusteisista maksuista aiheutuvat kustannukset.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Hyvinvointisuunnitelman v. 2022-2025 tavoitteiden toteutuminen. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointitilinpäätöksessä. Mahdollistetaan vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen toiminta (kokousten/tapahtumien määrä, talousarvion toteutuminen).	

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 034 609	1 177 500	1 140 750	1 141	1 141
Toimintakulut	-15 807 774	-16 713 140	-16 981 650	-17 184	-17 390
Toimintakate	-14 773 166	-15 535 640	-15 840 900	-16 043	-16 249
Poistot ja arvonalentumiset	-56 293	-41 181	-36 340	-34	-3
Laskennalliset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	-14 829 458	-15 576 821	-15 877 240	-16 076	-16 252

= valtuustoon nähden sitova erä

Hallintopalvelut

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Hallintopalvelujen tehtävänä on vastata koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahallinnosta, opiskeluhuollosta, henkilöstö- ja taloushallinnosta sekä hanketoiminnasta. Hallinnolla on kokonaisvastuu Oriveden kaupungin kasvatus- ja opetuspalvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Hallintopalvelujen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: hallinnon, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaatupalveluiden tulosalueet. Kaupungin hallinto- ja talouspalvelut vastaavat kasvatus- ja opetuspalvelukeskuksen toimistopalveluiden tuottamisesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Toteutamme nykyiset hankkeet ja haemme aktiivisesti uusia hankerahoituksia toiminnan laadun ja henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittämiseksi. <ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatus otetaan mukaan akkreditointikonsortioon. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistetään esi- ja alkuopetuksen lukututorointia kaikissa alakouluissa. • 10 % koulujen oppilasmäärästä osallistuu kansainvälisiin liikkuvuuksiin lukuvuosittain. • 10 % koulujen henkilökunnasta osallistuu kansainvälisiin liikkuvuuksiin lukuvuosittain. • Vastuullinen kansainvälisyys -materiaali otetaan käyttöön kaikissa Oriveden kouluissa. • Vahvistetaan ja laajennetaan Suomen UNESCO Baltic Sea Project -kouluverkostoa: Yhteiskoululle haetaan UNESCO-koulustusta. <p>Toteutamme lasten ja nuorten kasvua ja oppimista tukevia hankkeita ja projekteja yhteistyössä muiden kaupungin palvelujen kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena on vähintään yksi yhteinen hanke. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Otamme käyttöön seudun yhteisen varhaiskasvatuksen eVaka-toiminnan ohjausjärjestelmän.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mittarina on eVakan toteutuminen. 	

Taloussuunnitelman muut perustelut

- **Vuoden 2023 hankerahoitukset:**

- Lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria vahvistava Lukukaari-hanke (yläkoulu)
- Koulun kerhotoiminnan tukeminen (perusopetus)
- Erasmus+ -akkreditointi (perusopetus)
- Erasmus+/Yhteiskoulu ja lukio
- Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet
- Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet
- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosina 2022–2023
- Valtion erityisavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosina 2022–2023
- OKM:n erityisavustus esi- ja perusopetuksen oppilaiden digitaalisten taitojen kehittämiseen osana Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa vuosina 2022–2023
- OKM:n erityisavustus digitaalisiin taitoihin ja osaamiseen liittyvän hyvän pedagogisen toiminnan kehittämiseen varhaiskasvatuksessa osana Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa vuosina 2022–2023

- **Seudulliset hankkeet:**

- Sitouttavan koulu yhteistyön pilotointi (SKY)

- Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen ja inklusion kehittämishanke (VINK)
- Inklusiivinen koulu (PINK)
- Kangasalan koordinoima seitsemän kunnan yhteishanke: ”Lukuintoa Pirkanmaan esi- ja alkuopetukseen – voimalla seitsemän kunnan”
- Yleissivistävän koulutuksen kansainvälistymisen kehittämishanke Yhteinen Itämeri

Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatuspäällikkö Sari Koivisto

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdessä huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: varhaiskasvatus, jota tarjotaan myös vuoroittoa tarvitseville, perhepäivähoito, esiopetus, lakisääteinen lasten kunnallinen kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki sekä yksityisen hoidon kuntalisä. Palveluja järjestetään osin yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Toteutamme laadukasta varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa uuden varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Varhaiskasvatuksessa lapsen etu on ensisijainen ja huoltajien kanssa tehdään kasvatusyhteistyötä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme koko varhaiskasvatuspalveluja koskevan asiakastyytyväisyyskyselyn vuonna 2023 ja hyödynnämme kyselystä saatuja palautteita varhaiskasvatuksen laadun kehittämisessä. Tavoitekeskiarvo on 4/5 arviointias- teikolla 1–5. • Lapsille toteutetaan oma tyytyväisyyskysely kuvien avulla. Tavoitekeskiarvo on 4/5 arviointias- teikolla 1–5. • Varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut huoltajien kanssa toteutuvat 100-prosenttisesti. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat tehokkaassa käytössä ja varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit ovat tarkoituksenmukaisessa ja tehokkaassa käytössä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päiväkotien täyttöaste on vähintään 90 %. <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Oriveden kaupungille valtion erityisavusta varhaiskasvatuksen</p>	

	<p>digitaalisten taitojen kehittämiseen osana Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa. Laitekannan lisääminen on ajankohtaista vuonna 2023, jotta varhaiskasvatussuunnitelma ja henkilöstön sekä lasten digitaalisen osaamisen kaupunkitasoinen yhdenvertaisuus toteutuvat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vopeka-kysely digitaidoista toteutetaan koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle. • Laiteleasingin toteutuminen: 50 iPadia, 7 videotykkiä, 7 dokumenttikameraa sekä kuvanäytöt eteistiloihin 10 kpl. • Lasten digitaalisten taitojen kehittymistä mitataan digipassin avulla. Tavoitteena on, että lapsi on tutustunut vähintään 70-prosenttisesti digipassin osa-alueisiin. <p>Pidämme kehityskeskustelut varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa kerran vuodessa (koko kaupungin ohje kerran 1,5 vuodessa). Kehityskeskusteluilla on merkitystä mm. kuulluksi tulemisessa sekä työntekijän kohtaamisessa. Henkilöstön osaamista kehitetään keskusteluissa nousseiden tarpeiden pohjalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mittarina kehityskeskustelujen toteutumisosuus, tavoite 100 %. • Kehityskeskustelujen hyötyä kartoittava palautekysely toteutetaan koko henkilöstölle. Tavoitekeskiarvo on 4/5 arviointiaskeleilla 1–5. <p>Tarjoamme varhaiskasvatuksen henkilöstölle aktiivisesti lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Kannustamme erityisesti Osakkeen koulutusten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena on hyödyntää Osakkeen koulutuksia vähintään Oriveden kuntaosuuden verran. <p>Varhaiskasvatuksen johtamistyötä kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatustyöntekijöiden johtajat ja varhaiskasvatuspäällikkö osallistuvat esihenkilövalmennukseen. Osallistumistavoite on 100 %. • Luodaan johtajien työhyvinvoinnin kehittämisen suunnitelma. 	
--	--	--

Perusopetus

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Perusopetus on osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa, ja se tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Perusopetus antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin sekä ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen ja rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävästä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta ja osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti.

Perusopetuksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Oriveden kaupungille valtion erityisavusta esi- ja perusopetukseen oppilaiden digitaalisten taitojen kehittämiseen osana Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa. Laitekannan lisääminen on ajankohtaista vuonna 2023, jotta opetussuunnitelma ja oppilaiden digitaalisen osaamisen kaupunkitasoinen yhdenvertaisuus toteutuvat. Chromebookien avulla pystytään mm. aikaisempaa paremmin sisällyttämään medialukutaidon, tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen ja ohjelmointiosaamisen tavoitteet osaksi paikallista opetussuunnitelmaa ja tuntijaon mukaista opetusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikille 4. ja 7. vuosiluokan oppilaille tehdään Chromebook-leasingisopimukset. • Oppika-kysely digitaidoista teetetään kaikille 2., 5. ja 8. vuosiluokan oppilaille. • Opeka-kysely teetetään kaikille opettajille. • Ropeka-kysely teetetään kaikille rehtoreille. 	

	<p>Sähköisen Aivot-oppimateriaalin käyttöasteen lisääminen vuosiluokilla 3.–6.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käyttöaste lisääntyy 20 prosenttiyksikköä. <p>Yhteiskoulu ja lukio tekevät yhteistyötä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskoulun ja lukion yhteisen kestävän kehityksen työryhmän toiminnan käynnistäminen. <p>Toteutetaan perusopetuksen koulujen huoltajakysely opetuksen laadusta ja tuen saatavuudesta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitekeskiarvo on 4/5 arviointiasteikolla 1–5. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Tarjoamme esi- ja perusopetuksen henkilöstölle aktiivisesti lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Kannustamme erityisesti Osakkeen koulutusten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena on hyödyntää Osakkeen koulutuksia vähintään kuntaosuuden verran. <p>Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyä tuetaan suunnitelmallisella, määrätieteisellä ja inhimillisellä johtamisella. Koulujen johtamistyötä kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään koko kaupungin yhteinen henkilökunnan hyvinvointia tukeva veso-koulutus. • Rehtorit osallistuvat esihenkilövalmennukseen, ja osallistumistavoite on 100 %. • Luodaan johtajien työhyvinvoinnin kehittämisen suunnitelma. 	

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla opiskelija oppii ajattelemaan itsenäisesti ja kriittisesti sekä toimimaan vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä, ja opintojen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lu-

kiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Oriveden lukio on Oriveden seudun (Orivesi, Juupajoki) yleissivistävää toisen asteen opetusta antava oppilaitos. Oriveden lukiossa on yleislinja sekä valtakunnallinen kirjoittajalukio, jonka opetuksen järjestämisessä tehdään asiantuntijayhteistyötä. Lukiossa on lisäksi lentopallopainotuslinja yhteistyössä Oriveden Ponnistuksen kanssa sekä urheilupainotukset. Oriveden lukio toimii samassa kiinteistökokonaisuudessa Oriveden yhteiskoulun vuosiluokkien 7–9 kanssa.

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää Orivedellä ammatillista koulutusta nuorille sekä aikuisille. Oriveden lukio järjestää opetusta myös yhteisille kahden tutkinnon opiskelijoille.

Lukiokoulutuksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: lukiokoulutus.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Lukion houkuttelevuutta ja markkinointia lisätään. Markkinointi toteutetaan nuoria puhuttelevalla tavalla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orivedellä perusopetuksen päättäneistä lukioon pyrkivistä vähintään 90 % valitsee oman lähilukion. • Muualta tulevien opiskelijoiden määrä on vähintään 12. 	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Lukio ja yhteiskoulu tekevät yhteistyötä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskoulun ja lukion yhteisen kestävän kehityksen työryhmän toiminnan käynnistäminen. <p>Opiskelijoiden ja henkilöstön digitaalisia taitoja kehitetään suunnitelmallisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppika-kysely digitaidoista teetetään kaikille lukion 1. vuosikurssin opiskelijoille. • Opeka-kysely teetetään kaikille opettajille. • Ropeka-kysely teetetään kaikille rehtoreille. <p>Tutkintoon valmentavaa koulutusta (Tuva) ja yhteistyötä kehitetään yhdessä Tredun Oriveden toimipisteen kanssa. Tuva-työryhmä kokoontuu säännöllisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki perusopetuksen päättävät nuoret jatkavat toisella asteella tai tutkintoon valmentavassa koulutuksessa. • Kaksoistutkinto-opiskelijoiden määrä nousee aikaisemmasta 	

	(viime vuosina kaksoistutkintoa on suorittanut 0–2 opiskelijaa).	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Tavoittelemme OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaattia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sertifikaatin myöntäminen Oriveden lukiolle vuonna 2023. <p>Tarjoamme lukion henkilöstölle aktiivisesti lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Kannustamme erityisesti Osakkeen koulutusten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena on hyödyntää Osakkeen koulutuksia vähintään kunta-osuuden verran. <p>Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyä tuetaan suunnitelmallisella, määrätietoisella ja inhimillisellä johtamisella. Koulujen johtamistyötä kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään koko kaupungin yhteinen henkilökunnan hyvinvointia tukeva veso-koulutus. • Rehtorit osallistuvat esihenkilövalmennukseen, ja osallistumisavoite on 100 %. • Luodaan johtajien työhyvinvoinnin kehittämisen suunnitelma. 	

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	344 021	464 550	426 600	427	427
Toimintakulut	-2 608 802	-2 593 740	-2 710 110	-2 733	-2 756
Toimintakate	-2 264 782	-2 129 190	-2 283 510	-2 306	-2 330
Poistot ja arvonalentumiset	-84 747	-99 856	-83 110	-68	-53
Laskennalliset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 349 529	-2 229 046	-2 366 620	-2 374	-2 382

= valtuustoon nähden sitova erä

Elämänlaatu palvelut

Tilivelvollinen: liikuntapäällikkö Roope Marski

Elämänlaatu palvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä, edistää, tukea ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia lisätä hyvinvointiaan eri tavoilla kirjastopalveluiden, kansalaisopiston, kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden kautta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Elämänlaatu palvelut tekee paikallista, hallinnollista ja seudullista yhteistyötä luoden

Orivedelle laadukkaita ja kattavia hyvinvointipalveluita taloudellisesti ja tehokkaasti. Elämänlaatupalvelut tarjoaa ja ylläpitää kuntalaisille harrastuspaikkoja ja -mahdollisuuksia koko elinkaari huomioiden. Palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon saavutettavuus, tasavertaisuus sekä osallisuuden periaatteet.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Tunnuslukujen seuranta ja laadullinen toiminnan arviointi, tunnusluvut ovat vähintään vuoden 2022 tasolla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumien määrä, järjestäjät, osallistujat - Digitaaliset palvelut - Hankkeiden määrä <p>-Palvelukeskusten väliset yhteiset projektit</p>	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorten hyvinvointiin liittyvät hankkeet - Osallistujamäärät, ryhmäjakaumat - Toiminnan alueellinen jakautuminen - Nuorisovaltuuston toiminta/aloitteet - Jaettavat avustukset - Osallistava budjetointi - Kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöytä - Asiakaskyselyt ja palaute - Yhdistysrehvit, seurafoorumi 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>-Omaehtoinen kouluttautuminen lisääntyy vuodesta 2022 ja tarjoamme myös kiinnostuneille harjoittelu-, ko-keilu- sekä oppisopimuspaikkoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan kustannus/asukas - Haetut avustukset valtiolta <p>Osallistutaan Pirkanmaa 2026 kuntayhteistyöhön sekä kulttuuripalveluiden seudullisiin hankkeisiin.</p> <p>Seutumuseo yhteistyö jatkuu.</p> <p>Seutukunnan yhteiset projektit; reitistöt, mobiilipalvelut, monipuoliset ohjausryhmät.</p>	

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	9 105 274	9 139 560	8 730 740	8 31	8 731
Valmistus omaan käyttöön	46 290	37 950	37 950	38	38
Toimintakulut	-9 373 033	-9 425 491	-7 557 590	-7 620	-7 681
Toimintakate	-221 469	-247 981	1 211 100	1 148	1 087
Poistot ja arvonalentumiset	-2 753 731	-2 550 954	-3 067 150	-3 274	-3 312
Laskennalliset erät					
Poistoeron muutos	119 288	95 436	76 344	61	49
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 959 776	-2 861 439	-1 985 646	-2 295	-2 457

= valtuustoon nähden sitova erä

Teknisten palvelujen hallinto

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Matti Vesava

Hallintopalveluiden tehtävänä on huolehtia tekniikka- ja ympäristöpalveluiden suunnittelu-, neuvonta-, toimisto- yms. tehtävien keskitetystä hoitamisesta ja toimintaedellytysten luomisesta eri tulosalueiden toiminnalle.

Hallintopalvelut -tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Rakennusvalvonta ohjaa kaavoituksen toteutumista ja rakennetun ympäristön kehittymistä vastamalla rakentamisen neuvonnasta ja valvonnasta. Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia turvallisen, terveellisen, viihtyisän ja kauniin rakennuskannan muodostumisesta. Huomioon otetaan rakentajan, naapurin, ympäristön ja yhteiskunnan velvollisuudet ja oikeudet. Tähän pyritään ohjauksella, neuvonnalla, lupapäätöksillä ja valvonnalla siten kuin maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntö edellyttää. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu rakennuksia koskevat tarvittavat lausunnot, työvaihetarkastukset sekä valvontatehtävät.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on hoitaa ympäristölupiin ja maa-aineslupiin liittyvät asiat sekä ympäristölainsäädännön mukaiset muut tehtävät kuten ilmoitus- ja valvonta-asiat. Lisäksi ympäristönsuojelu seuraa ympäristön tilaa ja tekee tiedottamista ja neuvontaa.

Yksityistieasiat Yksityistieavustuksiin liittyvät asiat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Valmistelemme yhdessä kaavoituksen kanssa uusien alueiden kunnallisteknisiä ratkaisuja.</p> <p>Joustava sähköinen rakentamisen lupamenettely ja asiakaslähtöinen neuvonta.</p> <p>-Mittarina asiakaspalautteet.</p> <p>-Varaudumme kouluttautumalla mm. mahdollisiin lakimuutoksiin osallistamalla määrärahojen puitteissa tarjottavaan koulutukseen ja kurssitukseen.</p>	

Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Turvalliset ja hyvin hoidetut kulkuyhteydet; -Mittarina asiakaspalaute -Kuntalaiskyselyt tekniikan alan toiminnoista ja hankkeista.	
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	Työssä jaksaminen ja vähäiset poissaolot. Työntekijät mukaan suunnittelemaan ratkaisuja ja työtapoja.	

Tilapalvelu

Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö Jaana Rajantaus

Kiinteistöpäällikön tehtävänä on vastata tilapalvelujen tulosalueesta. Tilapalvelun tehtävänä on järjestää ja vastata kaupungin omistamien kiinteistöjen kiinteistöhuollosta, hoidosta ja korjauksista, vastata kaupungin vuokraamien huoneistojen ja kiinteistöjen hallinnasta sekä järjestää ateria- ja siivouspalvelut kaupungin palvelukeskuksille.

Palvelupäälliköllä on vastuu ateria- ja siivouspalveluiden palveluyksikön toiminnan kehittämisestä ja taloudesta, vastuu palveluyksikön henkilöstöasioista, vastuu palveluyksikön sisäisistä ja ulkoisista yhteistyömuodoista ja tiedottamisesta.

Tilapalvelu -tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Kiinteistöhuollon tehtävänä on hoitaa, huoltaa ja pitää kunnossa kaupungin omistamat kiinteistöt sekä huoltaa sopimuksen mukaan kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kiinteistöjä sekä vastata kaupungin vuokraamien huoneistojen ja kiinteistöjen hallinnasta.

Ateriapalvelun tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelukeskusten asiakkaille sekä henkilöstölle ateriapalveluita.

Siivouspalvelun tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelukeskusten kiinteistöihin siivouspalvelua.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Vahvistamme elinvoimaamme <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	Kiinteistöjen kehittäminen yhdessä palvelukeskusten ja käyttäjien kanssa heidän tarpeidensa mukaisesti. Käyttäjäkyselyt ja palaute korjausurakoiden jälkeen siitä, kuinka onnistuttu.	

<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Turvataan kiinteistöjen turvalliset ja terveelliset työskentelyolosuhteet. Tiiloissa on hyvä tehdä töitä ja opiskella.</p> <p>Reagoidaan ripeästi olosuhteisiin, joilla on vaikutusta sisäilman laatuun kaupungin sisäilmaohjeistuksen mukaan.</p> <p>-Kysely vuosittain tai tehdyn toimenpiteen jälkeen.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Sairaspoissaolojen vähentäminen.</p> <p>80 % henkilöstöstä suorittaa hyvinvointipassin.</p> <p>Toiminnan ja talouden raportointi kirjallisesti kolmen (3) kuukauden jaksoissa.</p> <p>Hallintoakatemian koulutukset esihenkilöille.</p> <p>-Jokainen esihenkilö suorittaa vuosittain vähintään kaksi omassa työssä tarvittavaa koulutusta.</p>	

Kunnallistekniikka

Tilivelvollinen: Kunnallistekniikan päällikkö Mika Kuivanen

Kunnallistekniikan tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Liikenneväylät ja konekeskus -tulosityksikkö huolehtii kaupungin katuverkon ylläpitämisestä, suunnittelusta ja rakentamisesta. Toiminnan toteuttamiseen käytetään kaupungin omaa konekeskusta ja henkilöstöä sekä paikallisten yrittäjien palveluita. Tulosityksikkö huolehtii myös kaupungin vesihuoltoverkostojen kunnossapidosta ja rakentamisesta.

Puistot ja yleiset alueet -tulosityksikkö vastaa julkisten viheralueiden ja leikkikenttien suunnittelusta ja hoidosta. Tähtiniemen jätevedenpuhdistamon kompostoidusta jätevesilietteestä jatkojalostetaan multaa viherrakentamiseen ja myyntiin. Tulosityksikkö huolehtii myös kaupungin matonpesupaikoista ja pieneläinhautausmaasta.

Kunnallistekniikan vastuulla on romuajoneuvoista huolehtiminen ja roskaantuneiden alueiden siistiminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki 	<p>Kunnallistekniikka luo yhdessä kaavoituksen kanssa yrityksille helposti lähestyttäviä, rakenteeltaan toimivia ja sijainniltaan kiinnostavia toimitilaluoteita</p> <p>Tehdään katujen toiminnallisuuden ja luokituksen arviointi.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Hyvin hoidettu ja toimiva viherympäristö lisää alueen houkuttelevuutta ja parantaa alueen imagoa.</p> <p>Kehitetään leikkipaikkoja ja puistoja suunnitelmallisesti vuonna 2023 valmistuvan pitkän aikavälin kehittämissuunnitelman mukaan.</p> <p>Tyytyväisyyskyselyt, esittelyt somessa.</p>	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Kuntalaisten osallistaminen puistojen ja viheralueiden suunnitteluun sekä kunnossapitoon -> kuntalaiskysely.</p> <p>Turvallisuuskohteet</p> <p>Kunnallistekniikan vuoden 2023 työkohteista kartta/tiedot nettisivuille. Isompiin kohteisiin yleisötilaisuus.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Koulutuksen lisääminen koko kunnallistekniikan henkilöstölle.</p> <p>Kunnallistekniikan uudistaminen työmenetelmien sekä materiaalivalintojen osalta huomioiden talous sekä ympäristövaikutukset.</p> <p>Yhteistyöt koulujen kanssa.</p>	

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen:

Vesilaitos, LVI-tekniikko Esko Mäntysaari;
 Viemärlaitos, puhdistamonhoitaja Markku Suhonen
 Verkosto, kunnallistekniikan päällikkö Mika Kuivanen

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on järjestää raakaveden ottamistoiminnan ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisen kuluttajille sekä järjestää jätevesien vastaanoton ja niiden puhdistamisen ympäristölle vaarattomaan muotoon. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on lisäksi ylläpitää ja saneerata rakennettuja vesi- ja viemäriverkostoja sekä rakentaa yhteiskunnan tarpeisiin vesi- ja viemäriverkostoa.

Vesihuoltolaitoksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Vesihuoltolaitoksen yleisjohdossa hoidetaan vesihuoltolaitoksen liittymissopimusasiat, laskutusasiat ja asiakaspalvelu.

Vesilaitoksen toiminta sisältää raakaveden ottamisen pohjavedenottamoilta, veden neutraloinnin Hirsilän vedenkäsittelylaitoksella ja jakelun toiminta-alueen kuluttajille, osaan Eräjärven Seudun Vesiosuuskunnan verkostoa sekä Kangasalan kunnassa toimivalle Ponsan vesi-osuuskunnalle. Raakavesi otetaan pääsääntöisesti Kiviharjun ja Yrösjoen pohjavedenottamoilta. Vesilaitoksella on käytettävissään kaksi varavedenottamoita ja runkoputkiyhteys Juupajoen kunnan Huikonkankaan vedenottamoon.

Viemärlaitoksen toiminta sisältää laitoksen verkostoon liittyneiden kiinteistöjen jätevesien vastaanoton, johtamisen ja puhdistamisen ympäristölle vaarattomaan muotoon. Viemärlaitos ottaa vastaan Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolla asumisessa syntyviä sako- ja umpikivialietteitä, jotka puhdistetaan ympäristölle vaarattomaan muotoon.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Otamme huomioon kuntalaisaloitteet vesi- ja viemäriinjojen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä.</p>	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Laadukkaan talousveden tuottaminen ja vedenjakelu Talousveden laatuvaatimusten täyttyminen Vesilaitoksen toimintahäiriöiden määrä: >50 liittyjää koskeva jakeluhäiriö enintään 2 kpl/v <50 liittyjää koskeva jakeluhäiriö enintään 8 kpl/v</p> <p>Jätevedenpuhdistamon tarkkailutulokset ovat hyvät ja lupavaatimukset täyttävät.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Henkilökunnan osaamisen ylläpitäminen ja henkilöstön tasapuolinen kohtelu. -Ylläpidämme henkilökunnan osaamista osallistumalla määrärahojen puitteissa tarjottavaan koulutukseen, messutapahtumiin sekä kurssituksiin. - Johtamisessa huomioidaan henkilöstön kannanotot ja mahdollisesti esiin tuleviin epäkohtiin puututaan nopeasti.</p>	

9. INVESTOINTIOSA

	Tilinp. 2021	Ed.bud+m 2022	Budj. 2023	Muu- tos %	TS2 tuh. 2024	TS3 tuh. 2025
KAUPUNGINHALLITUS/INVESTOINNIT						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-15 365	-350 000	-300 000	-14,3	-350	-350
INVESTOINTIMENOT	-15 365	-350 000	-300 000	-14,3	-350	-350
INVESTOINTITULOT						
PYSYVIENVASTAAVIEN LUOVUTUKSET	230 373	150 000	150 000		150	150
INVESTOINTITULOT	230 373	150 000	150 000		150	150
INVESTOINNIT NETTO	215 008	-200 000	-150 000		-200	-200
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-12 008	-20 000	-51 500	157,5	-30	-20
INVESTOINTIMENOT	-12 008	-20 000	-51 500	157,5	-30	-20
INVESTOINNIT NETTO	-12 008	-20 000	-51 500	157,5	-30	-20
ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-11 614	-10 000	-50 000	400,0	-20	-10
INVESTOINTIMENOT	-11 614	-10 000	-50 000	400,0	-20	-10
INVESTOINNIT NETTO	-11 614	-10 000	-50 000	400,0	-20	-10
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-15 400	-20 000	-100 000	400,0	-80	-20
INVESTOINTIMENOT	-15 400	-20 000	-100 000	400,0	-80	-20
INVESTOINNIT NETTO	-15 400	-20 000	-100 000	400,0	-80	-20
TALONRAKENNUS/TEKNINEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-280 029	-940 000	-975 000	3,7	-465	-476
INVESTOINTIMENOT	-280 029	-940 000	-995 000	3,7	-465	-476
INVESTOINTITULOT						
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN						
INVESTOINTITULOT	846		80 000			
INVESTOINNIT NETTO	-279 183	-940 000	-895 000	-4,8	-465	-475
JULKINEN KÄYTTÖOMAISSUUS/TEKNINEN LTK						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-280 648					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-598 405	-2 580 000	-2 490 000	-15,0	-1 345	-854
INVESTOINTIMENOT	-879 053	-2 580 000	-2 490 000	-15,0	-1 345	-854
INVESTOINTITULOT						
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	68 000					
INVESTOINTITULOT	68 000					
INVESTOINNIT NETTO	-811 053	-2 580 000	-2 490 000	-15,0	-1 345	-854

VESIHUOLTOLAITOS						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-118 423					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-195 483	-695 000	-555 000	-20,1	-950	-535
INVESTOINTIMENOT	-313 906	-695 000	-555 000	-20,1	-950	-535
INVESTOINNIT NETTO	-313 906	-695 000	-555 000	-20,1	-950	-535
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-423 631					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-1 103 744	-4 615 000	-4 521 500	-8,9	-3 240	-2 264
INVESTOINTIMENOT	-1 527 375	-4 615 000	-4 521 500	-8,9	-3 240	-2 264
INVESTOINTITULOT						
PYSYVIENVASTAAVIEN LUOVUTUKSET	231 219	150 000	150 000		150	150
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	68 000		80 000			
INVESTOINTITULOT	299 219	150 000	230 000	53,3	150	150
INVESTOINNIT NETTO	-1 228 156	-4 465 000	-4 291 500	-10,9	-3 090	-2 114

=valtuustoon nähden sitova erä

10. VESIHUOLTOLAITOS

Tuloslaskelma

	Budj. 2023 Ulk. ja sis.	Budj. 2022 Ulk. ja sis.	Budj. 2023 Ulk.	Budj. 2022 Ulk.
Liikevaihto	2 168 710	2 168 710	2 041 21	2 041 210
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-413 920	-316 540	-413 620	-316 240
Palvelujen ostot	-246 930	-246 930	-205 930	-205 930
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-660 850	-563 470	-619 550	-522 170
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-326 870	-321 190	-326 870	-321 190
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-73 930	-74 190	-73 930	-74 190
Muut henkilösivukulut	-15 760	-15 260	-15 760	-15 260
Henkilöstökulut yhteensä	-416 560	-410 640	-416 560	-410 640
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-562 090	-576 673	-562 090	-576 673
Liiketoiminnan muut kulut	-30 140	-30 140	-12 060	-30 140
Liikeyli-/alijäämä	499 070	587 787	430 950	519 667
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkokulut	-75 000	-27 000	-75 000	-27 000
Korvaus omasta pääomasta	-130 940	-130 940	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	293 130	4299 847	355 950	492 667

Vesihuoltolaitos maksaa Oriveden kaupungille 1,5 % korkoa omasta pääomasta.

Rahoituslaskelma

	Budj. 2023	Budj. 2022
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä	499 070	587 787
Poistot ja arvonalentumiset	562 090	576 673
Rahoitustuotot ja -kulut	-205 940	-261 880
Toiminnan rahavirta	855 220	902 580
Investointien rahavirta		
Inv.menot	-555 000	-695 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	300 220	207 580
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	
Pitkäaik. lainojen vähennys	-800 000	-618 532
Lainakannan muutokset	-800 000	-618 532
Rahavarojen muutos	-499 780	-410 952

11. KONSERNIYHTIÖT

Konsernirakenne

Tytäryhtiöt:

- Oriveden Kotikoivu Oy, omistus 100 %
- Orivesi-talo Oy, omistus 100 %
- Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma, omistus 100 %
- Oriveden Jäähalli Oy, omistus 96,15 %

Yhteisyhtiö:

- Oriveden Aluelämpö Oy, omistus 50 %

Jäsenkuntayhtymät:

- Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, omistus 2,32 %
- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, omistus 2,75 %
- Pirkanmaan liitto, omistus 1,88 %

Konsernitavoitteita asetetaan Oriveden kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhtiöille ja yhteisyhteisölle.

Konsernivalvonnan toteutumisesta on raportoitava tilinpäätöskertomuksen yhteydessä. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden ja kuntayhtymien sekä muiden yhteisöjen toiminnan ja talouden ohjausta kehitetään edelleen suoralla konserniohjauksella.

Konserniyhteisöille asetetaan seuraavat **yhteiset tavoitteet**:

- Tytäryhtiöt raportoivat valtuustolle vähintään 2 krt/vuosi
 - o miten ne omalta osaltaan ovat toteuttaneet kaupunkistrategian tavoitteita,
 - o konserniohjeen noudattamista ja talousarviossa yhtiökohtaisesti asetettujen tavoitteiden toteutumista.
- Konsernin omavaraisuusaste % > 30 %.
- Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus % < 60 %.
- Konsernin lainamäärä euroa/asukas < 4 500 euroa.

Tytäryhtiökohtaiset tavoitteet ovat:

Oriveden Kotikoivu Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Kysyntää vastaava vuokra-asuntokanta	Täyttöaste vähintään 85 %	
Pitkän tähtäimen suunnitelmaa peruskorjaustarpeista noudatetaan	Toteutettujen toimenpiteiden määrä kpl	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tilikauden tulos on positiivinen	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seurannan mittarit on laadittu	
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet	Ohjeet on laadittu	

Orivesi-talo Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Tilojen kunto ja vuokrataso on sellainen, että tilat ovat kysytyjä	Vuokrataso vastaa kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksia	
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste on vähintään 90 %	
Pitkän tähtäimen (10 v.) peruskorjaussuunnitelman toteuttaminen	Toteutetaan suunnitelmassa vuodelle 2021 määritellyt toimenpiteet	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 60 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seurannan mittarit on laadittu	
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet	Ohjeet on laadittu	

Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Taloudellisesti kestävä vuokratason määrittely	Vuokran määrä vastaa kiinteistön kustannuksia	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 95 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seurannan mittarit on laadittu	
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet	Ohjeet on laadittu	

Oriveden Jäähalli Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Yhtiön taloudellinen tilanne on kestävä	Maksuvalmius riittää ilman lainanottoa	
Yhtiön tilikauden tulos	Yhtiö tekee positiivisen tuloksen	
Hallin vetovoimaa kehitetään	Käyttäjämäärät kasvavat edellisvuoteen verrattuna	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 60 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seurannan mittarit on laadittu	
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet	Ohjeet on laadittu	

Oriveden Aluelämpö Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Yhtiön tilikauden voitto pysyy kohtuullisena ja talous vakaana	Tilikauden voitto on enintään seitsemän (7) prosenttia liikevaihdosta.	

LIITTEET

Käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2023 tulosalueittain

	Tilinp.	Ed.bud+m	Budj.	Muu- tos	TS2 tuh.	TS3 tuh.
	2021	2022	2023	%	2024	2025
VAALIT						
Toimintatuotot	10.324					
Toimintakulut	-47.519	-47.350	-47.570	0,5	-48	-48
Toimintakate	-37.195	-47.350	-47.570	0,5	-48	-48
Vuosikate	-37.195	-47.350	-47.570	0,5	-48	-48
Tilikauden tulos	-37.195	-47.350	-47.570	0,5	-48	-48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-37.195	-47.350	-47.570	0,5	-48	-48
TILINTARKASTUS						
Toimintakulut	-25.673	-39.900	-42.850	7,4	-43	-43
Toimintakate	-25.673	-39.900	-42.850	7,4	-43	-43
Vuosikate	-25.673	-39.900	-42.850	7,4	-43	-43
Tilikauden tulos	-25.673	-39.900	-42.850	7,4	-43	-43
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-25.673	-39.900	-42.850	7,4	-43	-43
YLEISJOHTO JA KEHITTÄMINEN						
Toimintatuotot	617.540	298.000	298.000		298	298
Toimintakulut	-2.423.288	-2.690.029	-2.663.800	-1	-2.679	-2.693
Toimintakate	-1.805.747	-2.392.029	-2.365.800	-1,1	-2.381	-2.395
Rahoitustulot ja -kulut	65.471					
Vuosikate	-1.740.277	-2.392.029	-2.365.800	-1,1	-2.381	-2.395
Poistot ja arvonalentumiset	-10.323	-4.301		-100		
Tilikauden tulos	-1.750.600	-2.396.330	-2.365.800	-1,3	-2.381	-2.395
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.750.600	-2.396.330	-2.365.800	-1,3	-2.381	-2.395
HENKILÖSTÖPALVELUT						
Toimintatuotot	311.360	394.800	169.200	-57,1	169	169
Toimintakulut	-1.896.852	-1.885.100	-1.619.260	-14,1	-1.631	-1.642
Toimintakate	-1.585.492	-1.490.300	-1.450.060	-2,7	-1.462	-1.473
Vuosikate	-1.585.492	-1.490.300	-1.450.060	-2,7	-1.462	-1.473
Poistot ja arvonalentumiset	-20.783	-5.196		-100		
Tilikauden tulos	-1.606.275	-1.495.496	-1.450.060	-3	-1.462	-1.473
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.606.275	-1.495.496	-1.450.060	-3	-1.462	-1.473
HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT						
Toimintatuotot	357.715	344.780	344.780		345	345
Toimintakulut	-1.160.160	-1.354.420	-1.437.950	6,2	-1.453	-1.469
Toimintakate	-802.445	-1.009.640	-1.093.170	8,3	-1.108	-1.124
Vuosikate	-802.445	-1.009.640	-1.093.170	8,3	-1.108	-1.124
Tilikauden tulos	-802.445	-1.009.640	-1.093.170	8,3	-1.108	-1.124
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-802.445	-1.009.640	-1.093.170	8,3	-1.108	-1.124
MAASEUTUPALVELUT						
Toimintatuotot	196.262	170.000		-100		
Toimintakulut	-235.063	-263.550	-68.200	-74,1	-68	-68
Toimintakate	-38.800	-93.550	-68.200	-27,1	-68	-68
Vuosikate	-38.800	-93.550	-68.200	-27,1	-68	-68
Tilikauden tulos	-38.800	-93.550	-68.200	-27,1	-68	-68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-38.800	-93.550	-68.200	-27,1	-68	-68

SOTE-PALVELUT (YT-ALUE)

Toimintatuotot	-461					
Toimintakulut	-24.073.436	-23.988.830	-558.860	-97,7	-559	-559
Toimintakate	-24.073.897	-23.988.830	-558.860	-97,7	-559	-559
Vuosikate	-24.073.897	-23.988.830	-558.860	-97,7	-559	-559
Tilikauden tulos	-24.073.897	-23.988.830	-558.860	-97,7	-559	-559
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-24.073.897	-23.988.830	-558.860	-97,7	-559	-559

ERIKOISSAIRAANHOITOPALVELUT

Toimintakulut	-13.989.861	-14.339.000	-120.000	-99,2	-120	-120
Toimintakate	-13.989.861	-14.339.000	-120.000	-99,2	-120	-120
Vuosikate	-13.989.861	-14.339.000	-120.000	-99,2	-120	-120
Tilikauden tulos	-13.989.861	-14.339.000	-120.000	-99,2	-120	-120
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-13.989.861	-14.339.000	-120.000	-99,2	-120	-120

KAUPUNGIHALLITUS

Toimintatuotot	1.492.739	1.207.580	811.980	-32,8	812	812
Toimintakulut	-43.851.850	-44.608.179	-6.558.490	-85,3	-6.600	-6.643
Toimintakate	-42.359.111	-43.400.599	-5.746.510	-86,8	-5.788	-5.831
Rahoitustulot ja -kulut	65.471					
Vuosikate	-42.293.640	-43.400.599	-5.746.510	-86,8	-5.788	-5.831
Poistot ja arvonalentumiset	-31.106	-9.497		-100		
Tilikauden tulos	-42.324.746	-43.410.096	-5.746.510	-86,8	-5.788	-5.831
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-42.324.746	-43.410.096	-5.746.510	-86,8	-5.788	-5.831

HALLINTOPALVELUT

Toimintatuotot	266.462	436.890	398.840	-8,7	399	399
Toimintakulut	-494.284	-686.030	-607.860	-11,4	-616	-624
Toimintakate	-227.822	-249.140	-209.020	-16,1	-217	-225
Vuosikate	-227.822	-249.140	-209.020	-16,1	-217	-225
Tilikauden tulos	-227.822	-249.140	-209.020	-16,1	-217	-225
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-227.822	-249.140	-209.020	-16,1	-217	-225

VARHAISKASVATUS

Toimintatuotot	399.693	340.850	374.300	9,8	374	374
Toimintakulut	-5.412.100	-5.447.170	-5.978.080	9,7	-6.042	-6.108
Toimintakate	-5.012.407	-5.106.320	-5.603.780	9,7	-5.668	-5.734
Vuosikate	-5.012.407	-5.106.320	-5.603.780	9,7	-5.668	-5.734
Poistot ja arvonalentumiset	-5.200	-1.239		-100		
Tilikauden tulos	-5.017.606	-5.107.559	-5.603.780	9,7	-5.668	-5.734
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5.017.606	-5.107.559	-5.603.780	9,7	-5.668	-5.734

PERUSOPETUS

Toimintatuotot	355.181	394.760	362.610	-8,1	363	363
Toimintakulut	-8.489.934	-9.073.270	-8.844.620	-2,5	-8.952	-9.062
Toimintakate	-8.134.753	-8.678.510	-8.482.010	-2,3	-8.590	-8.699
Vuosikate	-8.134.753	-8.678.510	-8.482.010	-2,3	-8.590	-8.699
Poistot ja arvonalentumiset	-48.338	-39.234	-34.870	-11,1	-32	-3
Tilikauden tulos	-8.183.090	-8.717.744	-8.516.880	-2,3	-8.622	-8.703
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-8.183.090	-8.717.744	-8.516.880	-2,3	-8.622	-8.703

LUKIOKOULUTUS

Toimintatuotot	13.272	5.000	5.000		5	5
Toimintakulut	-1.411.456	-1.506.670	-1.551.090	2,9	-1.573	-1.596

Toimintakate	-1.398.184	-1.501.670	-1.546.090	3	-1.568	-1.591
Vuosikate	-1.398.184	-1.501.670	-1.546.090	3	-1.568	-1.591
Poistot ja arvonalentumiset	-2.755	-708	-1.470	107,6	-1	
Tilikauden tulos	-1.400.940	-1.502.378	-1.547.560	3	-1.570	-1.591
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.400.940	-1.502.378	-1.547.560	3	-1.570	-1.591

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

Toimintatuotot	1.034.609	1.177.500	1.140.750	-3,1	1.141	1.141
Toimintakulut	-15.807.774	-16.713.140	-16.981.650	1,6	-17.184	-17.390
Toimintakate	-14.773.166	-15.535.640	-15.840.900	2	-16.043	-16.249
Vuosikate	-14.773.166	-15.535.640	-15.840.900	2	-16.043	-16.249
Poistot ja arvonalentumiset	-56.293	-41.181	-36.340	-11,8	-34	-3
Tilikauden tulos	-14.829.458	-15.576.821	-15.877.240	1,9	-16.076	-16.252
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-14.829.458	-15.576.821	-15.877.240	1,9	-16.076	-16.252

ELÄMÄNLAATUPALVELUT

Toimintatuotot	344.021	464.550	426.600	-8,2	427	427
Toimintakulut	-2.608.802	-2.593.740	-2.710.110	4,5	-2.733	-2.756
Toimintakate	-2.264.782	-2.129.190	-2.283.510	7,2	-2.306	-2.330
Vuosikate	-2.264.782	-2.129.190	-2.283.510	7,2	-2.306	-2.330
Poistot ja arvonalentumiset	-84.747	-99.856	-83.110	-16,8	-68	-53
Tilikauden tulos	-2.349.529	-2.229.046	-2.366.620	6,2	-2.374	-2.382
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.349.529	-2.229.046	-2.366.620	6,2	-2.374	-2.382

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA

Toimintatuotot	344.021	464.550	426.600	-8,2	427	427
Toimintakulut	-2.608.802	-2.593.740	-2.710.110	4,5	-2.733	-2.756
Toimintakate	-2.264.782	-2.129.190	-2.283.510	7,2	-2.306	-2.330
Vuosikate	-2.264.782	-2.129.190	-2.283.510	7,2	-2.306	-2.330
Poistot ja arvonalentumiset	-84.747	-99.856	-83.110	-16,8	-68	-53
Tilikauden tulos	-2.349.529	-2.229.046	-2.366.620	6,2	-2.374	-2.382
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.349.529	-2.229.046	-2.366.620	6,2	-2.374	-2.382

TEKNISTEN PALVELUJEN HAL- LINTO

Toimintatuotot	199.069	140.240	140.240		140	140
Toimintakulut	-1.328.735	-1.437.660	-731.380	-49,1	-738	-744
Toimintakate	-1.129.666	-1.297.420	-591.140	-54,4	-597	-604
Vuosikate	-1.129.666	-1.297.420	-591.140	-54,4	-597	-604
Tilikauden tulos	-1.129.666	-1.297.420	-591.140	-54,4	-597	-604
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.129.666	-1.297.420	-591.140	-54,4	-597	-604

TILAPALVELU

Toimintatuotot	6.608.783	6.492.110	6.083.290	-6,3	6.083	6.083
Toimintakulut	-5.376.649	-5.674.160	-4.338.890	-23,5	-4.378	-4.415
Toimintakate	1.232.134	817.950	1.744.400	113,3	1.705	1.668
Rahoitustulot ja -kulut	-24.680					
Vuosikate	1.207.454	817.950	1.744.400	113,3	1.705	1.668
Poistot ja arvonalentumiset	-1.491.424	-1.286.531	-1.334.490	3,7	-1.342	-1.279
Tilikauden tulos	-283.969	-468.581	409.910	-187,5	363	389
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-283.969	-468.581	409.910	-187,5	363	389

KUNNALLISTEKNIikka

Toimintatuotot	327.533	338.500	338.500		339	339
Valmistus omaan käyttöön	46.290	37.950	37.950		38	38

Toimintakulut	-1.344.687	-1.309.421	-1.379.770	5,4	-1.389	-1.399
Toimintakate	-970.864	-932.971	-1.003.320	7,5	-1.013	-1.022
Vuosikate	-970.864	-932.971	-1.003.320	7,5	-1.013	-1.022
Poistot ja arvonalentumiset	-695.294	-687.750	-1.170.570	70,2	-1.343	-1.388
Tilikauden tulos	-1.666.157	-1.620.721	-2.173.890	34,1	-2.356	-2.410
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	119.288	95.436	76.344	-20	61	49
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.546.870	-1.525.285	-2.097.546	37,5	-2.295	-2.361

VESIHUOLTOLAITOS

Toimintatuotot	1.969.889	2.168.710	2.168.710		2.169	2.169
Toimintakulut	-1.322.962	-1.004.250	-1.107.550	10,3	-1.116	-1.124
Toimintakate	646.926	1.164.460	1.061.160	-8,9	1.053	1.045
Rahoitustulot ja -kulut	-79.194	-157.940	-205.940	30,4	-231	-281
Vuosikate	567.743	1.006.520	855.220	-15	822	764
Poistot ja arvonalentumiset	-567.014	-576.673	-562.090	-2,5	-589	-645
Tilikauden tulos	729	429.847	293.130	-31,8	233	119
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	729	429.847	293.130	-31,8	233	119

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toimintatuotot	9.105.274	9.139.560	8.730.740	-4,5	8.731	8.731
Valmistus omaan käyttöön	46.290	37.950	37.950		38	38
Toimintakulut	-9.373.033	-9.425.491	-7.557.590	-19,8	-7.620	-7.681
Toimintakate	-221.469	-247.981	1.211.100	-588,4	1.148	1.087
Rahoitustulot ja -kulut	-103.864	-157.940	-205.940	30,4	-231	-281
Vuosikate	-325.332	-405.921	1.005.160	-347,6	917	806
Poistot ja arvonalentumiset	-2.786.731	-2.550.954	-3.067.150	20,2	-3.274	-3.312
Tilikauden tulos	-3.079.063	-2.956.875	-2.061.990	-30,3	-2.356	-2.506
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	119.288	95.436	76.344	-20	61	49
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.959.776	-2.861.439	-1.985.646	-30,6	-2.295	-2.457

TOIMINNAN RAHOITUS

Toimintakate	0		0		0	0
Verotulot	36.522.460	36.200.000	20.900.000	-42,3	20.200	20.700
Valtionosuudet	25.245.892	26.100.000	5.200.000	-80,1	5.200	5.200
Rahoitustulot ja -kulut	261.590	-62.530	-107.530	72	-168	-308
Vuosikate	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592
Tilikauden tulos	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592

RAHOITUS

Toimintakate	0		0		0	0
Verotulot	36.522.460	36.200.000	20.900.000	-42,3	20.200	20.700
Valtionosuudet	25.245.892	26.100.000	5.200.000	-80,1	5.200	5.200
Rahoitustulot ja -kulut	261.590	-62.530	-107.530	72	-168	-308
Vuosikate	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592
Tilikauden tulos	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62.029.942	62.237.470	25.992.470	-58,2	25.232	25.592

ORIVEDEN KAUPUNKI 2022-

Toimintatuotot	10.006.754	11.989.190	11.110.070	-7,3	11.110	11.110
Valmistus omaan käyttöön	46.290	37.950	37.950		38	38
Toimintakulut	-70.318.497	-73.340.550	-33.807.840	-53,9	-34.137	-34.470
Toimintakate	-60.265.453	-61.313.410	-22.659.820	-63	-22.989	-23.322

Verotulot	36.522.460	36.200.000	20.900.000	-42,3	20.200	20.700
Valtionosuudet	25.245.892	26.100.000	5.200.000	-80,1	5.200	5.200
Rahoitustulot ja -kulut	302.381	-220.470	-313.470	42,2	-398	-588
Vuosikate	1.805.280	766.120	3.126.710	308,1	2.012	1.989
Poistot ja arvonalentumiset	-2.358.864	-2.701.488	-3.186.600	18	-3.375	-3.368
Tilikauden tulos	-553.584	-1.935.368	-59.890	-96,9	-1.363	-1.379
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	119.288	95.436	76.344	-20	61	49
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-434.296	-1.839.932	16.454	-100,9	-1.302	-1.330

Investointisuunnitelmaluonnos hankeryhmittäin vuodelle 2023

TALONRAKENNUS	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT						
Yhteiskoulu ja lukio C-osan julkisivun korjaussuunnittelu ja korjaukset		20 000	200 000			220 000
Yhteiskoulun suunnittelu	15 000	240 000				255 000
Yhteiskoulu ja lukio ilmanvaihtokoneiden uusiminen, käyttövesiputkien- ja lämmönvaihtimen uusiminen, suunnittelu		30 000	200 000	300 000		530 000
Kultavuoren koulun piha-alueen kunnostus	50 000	50 000				100 000
Kultavuoren pajarakennuksen kunnostus				60 000		60 000
Päiväkotien leikkipihojen kunnostus	50 000	50 000				100 000
ELÄMÄNLAATUPALVELUT						
Liikuntahallin suunnittelu	30 000					30 000
Liikuntahallin hissien rakentaminen		50 000				50 000
Uimahallin ikkunoiden kunnostus	50 000					50 000
Uimahallin altaiden kunnostus/kuntotutkimus	20 000					20 000
Uimahallin pesu- ja pukutilojen kunnostus	150 000					150 000
- haettava avustus esteettömyyden parantamiseen	-50 000					-50 000
TEKNISET PALVELUT						
Säynäniemen rakennusten kunnostus	15 000			30 000		45 000
Säynäniemen alueen kunnostus	30 000					30 000
Paloaseman ajoneuvohallin lattian uusiminen	100 000					100 000
Rovastinkankaan koulun jatkosuunnittelu	50 000					50 000
Yhteiskoulu / lukio jatkosuunnittelu	50 000					50 000
Kaupungintalon korjaustarpeiden suunnittelu	30 000					30 000
Mm. teknisen varikon lämmitystapamuutos (avustus muutostyöhön 25%)	100 000					100 000
- haettava avustus lämmitystavan muutokseen	-30 000					-30 000
Terveyskeskuksen sisäilmakorjaukset	80 000					80 000
Kaupungintalon ikkunoiden uusiminen / hallintosiipi	100 000					100 000
Kiinteistöjen automaatiopäivitykset	80 000	50 000				130 000
MUU PERUSKORJAUS	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	375 000
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ (netto)	995 000	565 000	475 000	465 000	75 000	2 575 000

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

<u>KATUJEN RAKENTAMINEN</u>	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
Mattilanniityntie ja Hakamäentie, vaihe 2		170 000	30 000			200 000
Kajarinteenkuja			10 000	85 000	15 000	110 000
Kajarinteentie			10 000	64 000	15 000	89 000
Kajarinteenpolku			10 000	115 000	15 000	140 000
Nimeämättömät/uudet kadut; nimetään teknisen lautakunnan työohjelmassa	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Valaistus	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	175 000
Päälystys (sis. reunakivet)	140 000	100 000	80 000	70 000	70 000	460 000
Viitoitus		10 000		10 000	10 000	30 000
YHTEENSÄ	215 000	355 000	215 000	419 000	200 000	1 404 000

KATUJEN JA ALUEIDEN PERUSKORJAUS

Säästäjientie	170 000					170 000
Ruovedentie	370 000	70 000				440 000
Anttilantie	20 000	200 000	40 000			260 000
Kenkätie			90 000			90 000
Oripohjantie	30 000	310 000	40 000			380 000
Myllytie			180 000			180 000
Laitamon alue			30 000	235 000		265 000
Vainiontie				205 000		205 000
Hautakankaan alueen teiden peruskorjaus (jatko)	250 000					250 000
Asematien kevyen liikenteen väylä	900 000					900 000
Eräjärventien taajaman kevyen liikenteen väylä				525 000		525 000
YHTEENSÄ	1 740 000	580 000	380 000	965 000	0	3 665 000

VESILAITOKSEN RAKENTAMINEN

Kajarinteen alue				20 000		20 000
Liittymät	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Mattilanpellon uusi kaava-alue		45 000				45 000
Uudet kaava-alueet	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Haja-asutusalue	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	75 000
YHTEENSÄ	45 000	90 000	45 000	65 000	45 000	290 000

VIEMÄRILAITOKSEN RAKENTAMINEN

Kajarinteen alue				37 000		37 000
Liittymät	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	125 000
Mattilanpellon uusi kaava-alue		95 000				95 000
Uudet kaava-alueet	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	125 000
Haja-asutusalue	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
YHTEENSÄ	80 000	175 000	80 000	117 000	80 000	532 000

<u>VESILAITOKSEN PERUSKORJAUS</u>	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
Paltanmäen ylävesisäiliö	200 000					200 000
Oripohjantie		35 000				35 000
Myllytie			30 000			30 000
Koluntie-Urheilutie	50 000					50 000
Laitamon alue				58 000		58 000
Oriahde		140 000				140 000
Rinnetie			40 000			40 000
Hirsilän alue			100 000			100 000
Kömöntie				130 000		130 000
Nimeämättömät kadut; nimetään teknisen lautakunnan työohjelmassa	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Äkilliset, ennalta arvaamattomat kohteet	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
YHTEENSÄ	300 000	225 000	220 000	238 000	50 000	1 033 000

<u>VIEMÄRILAITOKSEN PERUSKORJAUS</u>	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
Oripohjantie		80 000				80 000
Koluntie-Urheilutie	70 000					70 000
Laitamon alue				140 000		140 000
Oriahde		320 000				320 000
Rinnetie			130 000			130 000
Äkilliset, ennalta arvaamattomat kohteet	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Pumppaamoiden saneeraus	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
YHTEENSÄ	130 000	460 000	190 000	200 000	60 000	1 040 000

SADEVESIVIEMÄRIEN RAKENTAMINEN

Myllytie			44 000			44 000
Laitamon alue				40 000		40 000
Koluntie-Urheilutie	31 000					31 000
Oriahde		80 000				80 000
Hautakankaan alue	80 000					80 000
Nimeämättömät kohteet; nimetään teknisen lautakunnan työohjelmassa	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
YHTEENSÄ	131 000	100 000	64 000	60 000	20 000	375 000
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ	2 641 000	1 985 000	1 194 000	2 064 000	455 000	8 339 000

(Kadut, vesihuolto ym.)

PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT

<u>PUISTOT</u>	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
Vanhojen puistojen kunnostaminen	10 000		60 000	60 000	40 000	170 000
Kirkkolahti		25 000	10 000	60 000		95 000
Kaupinrinne	15 000					15 000
Ruusupuisto		10 000				10 000
Torin kehittäminen	15 000	30 000	10 000			55 000
Koirapuisto (vaatii erillisen päätöksen)			15 000			15 000
Uudet asuntoalueet	50 000	20 000	10 000	10 000	10 000	100 000
Veneenlaskupaikka		35 000				35 000
YHTEENSÄ	90 000	120 000	105 000	130 000	50 000	495 000

LEIKKIKENTÄT

Vanhojen peruskorjaus	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Pohjoiskaaren leikkikenttä	25 000					25 000
YHTEENSÄ	55 000	30 000	30 000	30 000	30 000	175 000
PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT YHTEENSÄ	145 000	150 000	135 000	160 000	80 000	670 000

MUU JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA

Jäähallin, yläkentän, Paltanmäen piha- ja parkkialueen, elämysportaiden ja lukion pihan asfaltointi 3700 m ²	74 000					74 000
Kääjäntien koripallokentän kunnostus		40 000				40 000
Västilän urheilukentän kunnostaminen	25 000					25 000
Kintulammi-Pukala-Vähäteerijärvi reitin rakentaminen yhteistyössä Treen kanssa	60 000					60 000
Ulkokuntosali Paltanmäkeen				30 000		30 000
Kaupinrinteen ja Mattilanniityn puisto/liikuntapuolen moduulit		20 000	30 000			50 000
Eräjärven koulun liikunta-alue			30 000			30 000
ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA YHTEENSÄ	159 000	60 000	60 000	30 000	0	309 000
MUU JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS	159 000	60 000	60 000	30 000	0	309 000

Yhteensä

	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
KAIKKI RAKENNUSINVESTOINNIT YHTEENSÄ	3 940 000	2 760 000	1 864 000	2 719 000	610 000	11 893 000
Kiinteä + irtain + aineeton käyttöomaisuus	351 500	280 000	220 000	220 000	220 000	1 291 500
YHTEENSÄ	4 291 500	3 040 000	2 084 000	2 939 000	830 000	13 184 500

INVESTOINTIOHJELMA VUOSILLE 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
KIINTEÄ OMAISUUS	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	1 250 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN LUOVUTUKSET	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-750 000
IRTAIN OMAISUUS (Netto)	251 500	180 000	120 000	120 000	120 000	791 500
AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS						0
TALONRAKENNUS	995 000	565 000	475 000	465 000	75 000	2 575 000
KATUJEN RAKENTAMINEN JA PERUSKORJAUS	1 955 000	935 000	595 000	1 384 000	200 000	5 069 000
PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT	145 000	150 000	135 000	160 000	80 000	670 000
MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	159 000	60 000	60 000	30 000	0	309 000
VESIHUOLTOLAITOKSEN RAKENTAMINEN JA PERUSKORJAUS	686 000	1 050 000	599 000	680 000	255 000	3 270 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Netto)	4 291 500	3 040 000	2 084 000	2 939 000	830 000	13 184 500

IRTAIMEN OMAISUUDEN HANKINTAESITYKSET 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2023-2027
HALLINTO-, TALOUS- JA ELINVOIMAPALVELUT *	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
* varaus esim. tietohallintohankinnat/ohjelmistot	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT *	51 500	30 000	30 000	30 000	30 000	171 500
* Digitaalioppimisympäristön rakentaminen	12 500					12 500
* kalusto, perusopetus ja lukio	39 000	30 000	30 000	30 000	30 000	159 000
ELÄMÄNLAATUPALVELUT	50 000	20 000	20 000	20 000	20 000	130 000
* Kaupunginviraston studiotilat	30 000					30 000
* Muu irtain	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
TEKNISET PALVELUT	100 000	80 000	20 000	20 000	20 000	240 000
* kunnallistekniikan kaluston uusinta	100 000	80 000	20 000	20 000	20 000	240 000
YHTEENSÄ (Netto)	251 500	180 000	120 000	120 000	120 000	791 500

Käyttötalous- ja investointiosan luonnokset käsitellään ja hyväksytään lautakunnissa. Lopulliset käyttötaloussuunnitelmat ja investointien työohjelmat määräytyvät lautakuntien päätösten mukaisesti.

Tytäryhtiöiden talousarvioehdotukset vuodelle 2023

Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma

Selite	BUDJETTI		ENNUSTE		TOTEUMA		TOTEUMA	
	2023		2022		2021		2020	
Vuokra (eur/kk)	2 640	0,00 %	2 640	0,00 %	2 640,00	9,09 %	2 400	
TUOTOT:								
Muut kiinteistön tuotot (metsän myynti):	0		0		0			
Vuokratuotot:								
12kk x vuokra €	31 680	0,00 %	31 680	0,00 %	31 680	9,09 %	28 800	
Kiinteistön tuotot yhteensä	31 680	0,00 %	31 680	0,00 %	31 680	9,09 %	28 800	
HOITOKULUT:								
Henkilöstökulut	-450	0,00 %	-450	0,00 %	-450	-20,00 %	-540	
Hallintopalvelut	-5 010	0,00 %	-5 010	-1,76 %	-5 100	0,50 %	-5 074	
Käyttö- ja huoltopalvelut	0		0		0		0	
Ulkoalueiden hoito	0		0		0		0	
Sähkö	-592	30,00 %	-455	30,00 %	-350	5,53 %	-331	
Vahinkovakuutukset	-500	0,00 %	-500	22,03 %	-410	10,20 %	-368	
Kiinteistövero	-1 700	0,00 %	-1 700	2,99 %	-1 651	-4,13 %	-1 719	
Muut hoitokulut	-500	0,00 %	-500	0,00 %	-500	98,18 %	-9	
Korjaukset	0		0		0		0	
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-8 752	1,58 %	-8 615	1,83 %	-8 460	4,96 %	-8 041	
LIKEVOITTO:	12 174	5,85 %	11 501	6,64 %	10 786	40,82 %	6 383	
(Vuokratulot-hoitomenot)								
POISTOT	-10 754	-7,00 %	-11 564	-7,00 %	-12 434	-15,62 %	-14 376	
Poistojen ja lainanlyhennysten erotus	11 408		10 599		9 728	19,97 %	7 786	
PÄÄOMAKULUT :								
Lainaa jäljellä vuoden alussa:	127 432	-14,81 %	149 595	-12,90 %	171 757	-12,90 %	193 919	
Lainaa jäljellä vuoden lopussa:	105 270	-17,39 %	127 432	-14,81 %	149 595	-14,81 %	171 757	
Lainojen lyhennykset	-22 162	0,00 %	-22 162	0,00 %	-22 162	0,00 %	-22 162	
Lainojen korot ja kulut	-543	-15,69 %	-645	-13,56 %	-746	-14,54 %	-854	
Pääomamenot yhteensä	-22 706	-0,44 %	-22 807	-0,44 %	-22 908	-0,47 %	-23 016	
BUDJETIN TULOS	223		258		312		-2 257	

Oriveden Kotikoivu Oy

Kohteiden lkm.	12						
Huoneistojen lkm.	280						
	14						
Kokonaispinta-ala m ²	361,0	14 936,0	14 361,0	14 361,0	14 361,0		
LIKEVAIHTO							
Vuokrat	1 545 273,63	8,62	1 548 809,00	8,99	1 731 568,46	10,05	
Käyttökorvaukset	14 900,00	0,08	15 063,70	0,09	15 063,70	0,09	
Palvelut ja muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Muut kiinteistön tuotot	15 999,78	0,09	13 880,64	0,08	13 880,64	0,08	
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	1 576 173,41	8,79	1 577 753,34	9,16	1 760 512,80	10,22	

HOITOMENOT						
Henkilöstökulut	-3 960,00	-0,02	-3 960,00	-0,02	-3 960,00	-0,02
Hallintokulut	-153 510,55	-0,86	-148 395,58	-0,86	-149 264,35	-0,87
Käyttö ja huolto	-201 515,44	-1,12	-201 788,01	-1,17	-201 788,01	-1,17
Ulkoalueiden hoito	-206 492,68	-1,15	-183 740,00	-1,07	-90 000,00	-0,52
Siivous	-71 267,62	-0,40	-67 126,46	-0,39	-67 126,46	-0,39
Lämmitys	-258 343,20	-1,44	-262 591,94	-1,52	-286 225,21	-1,66
Vesi ja jätevesi	-94 657,92	-0,53	-91 675,36	-0,53	-91 675,36	-0,53
Sähkö	-59 221,89	-0,33	-57 297,23	-0,33	-91 675,57	-0,53
Jätehuolto	-20 422,91	-0,11	-21 356,06	-0,12	-22 850,98	-0,13
Vahinkovakuutukset	-20 564,04	-0,11	-17 131,47	-0,10	-18 673,30	-0,11
Vuokrat	-2 403,30	-0,01	-2 362,88	-0,01	-2 362,88	-0,01
Kiinteistövero	-56 411,94	-0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
Korjaukset	-276 450,90	-1,54	-290 704,81	-1,69	-200 000,00	-1,16
Muut hoitokulut	-120,63	0,00	-2 214,51	-0,01	-2 214,51	-0,01
Luottotappiot	590,29	0,00	3 195,83	0,02	3 195,83	0,02
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	-1 424 752,73	-7,95	-1 347 148,48	-7,82	-1 224 620,80	-7,11
LIKEVOITTO/-TAPPIO	151 420,68	0,84	230 604,86	1,34	535 892,00	3,11
RAHOITUSKULUT						
Lyhennykset	-495 022,71	-2,76	-450 249,78	-2,61	-435 867,41	-2,53
Korkotuotot	2 691,03	0,02	4 528,08	0,03	4 528,08	0,03
Korkokulut	-22 698,12	-0,13	-19 640,72	-0,11	-38 300,00	-0,22
Muut rahoituskulut	-5 727,00	-0,03	-5 300,50	-0,03	-5 300,50	-0,03
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	-520 756,80	-2,91	-470 662,92	-2,73	-474 939,83	-2,76
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja	-369 336,12	-2,06	-240 058,06	-1,39	60 952,17	0,35
Vapaaehtoisten varojen muutos	134 556,78	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-234 779,34	-1,31	-240 058,06	-1,39	60 952,17	0,35
Poistot ja arvonalentumiset	-260 243,37	-1,45	-253 338,79	-1,47	-253 338,79	-1,47

Orivesi-talo Oy

Kohteiden lkm.	15					
Kokonaispinta-ala m ²	2 781,5	2 781,5	2 781,5	2 781,5	2 781,5	
		TOT 2021	ENN 2022	BUD 2023		
		€ €/m ² /kk	€ €/m ² /kk	€ €/m ² /kk		
LIKEVAIHTO						
Vuokrat	357 625,51	10,71	375 000,00	11,23	416 660,00	12,48
Käyttökorvaukset	2 457,97	0,07	2 460,00	0,07	2 460,00	0,07
Palvelut ja muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut kiinteistön tuotot	-484,81	-0,01	-480,00	-0,01	-480,00	-0,01
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	359 598,67	10,77	376 980,00	11,29	418 640,00	12,54
HOITOMENOT						
Henkilöstökulut	-810,00	-0,02	-810,00	-0,02	-810,00	-0,02
Hallintokulut	-17 905,15	-0,54	-14 880,00	-0,45	-14 880,00	-0,45
Käyttö ja huolto	-29 223,41	-0,88	-25 930,00	-0,78	-25 930,00	-0,78
Ulkoalueiden hoito	-807,57	-0,02	-430,00	-0,01	-11 000,00	-0,33
Siivous	-13 927,92	-0,42	-13 930,00	-0,42	-13 930,00	-0,42
Lämmitys	-38 620,13	-1,16	-38 990,00	-1,17	-42 490,00	-1,27
Vesi ja jätevesi	-7 721,84	-0,23	-7 920,00	-0,24	-7 920,00	-0,24
Sähkö	-39 603,28	-1,19	-38 210,00	-1,14	-61 140,00	-1,83
Jätehuolto	-3 611,80	-0,11	-3 850,00	-0,12	-3 850,00	-0,12
Vahinkovakuutukset	-3 646,99	-0,11	-3 460,00	-0,10	-3 460,00	-0,10
Vuokrat	-783,69	-0,02	0,00	0,00	0,00	0,00

Kiinteistövero	-25 099,77	-0,75	-25 780,00	-0,77	-25 780,00	-0,77
Korjaukset	-44 208,61	-1,32	-63 230,00	-1,89	-15 000,00	-0,45
Muut hoitokulut	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottotappiot	1 598,62	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LIKETOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	-224 371,24	-6,72	-237 420,00	-7,11	-226 190,00	-6,78
LIIKEVOITTO/-TAPPIO	135 227,43	4,05	139 560,00	4,18	192 450,00	5,77
RAHOITUSKULUT						
Lyhennykset	-139 832,00	-4,19	-150 180,00	-4,50	-150 180,00	-4,50
Korkotuotot	7,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-21 184,80	-0,63	-15 590,00	-0,47	-35 200,00	-1,05
Muut rahoituskulut	-692,82	-0,02	-500,00	-0,01	-500,00	-0,01
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	-161 702,43	-4,84	-166 270,00	-4,98	-185 880,00	-5,57
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja	-26 475,00	-0,79	-26 710,00	-0,80	6 570,00	0,20
Vapaaehtoisten varojen muutos	-4 114,68	-0,12	-3 050,00	-0,09	-3 050,00	-0,09
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-30 589,68	-0,92	-29 760,00	-0,89	3 520,00	0,11
Poistot ja arvonalentumiset	-92 774,64	-2,78	-219 320,00	-6,57	-238 990,00	-7,16

ORIVEDEN JÄÄHALLI OY

LIKEVAIHTO	tp 2021	tot 0622	budj 2023
Myyntituotot			
<i>Liiketoiminnan myyntituotot</i>			
3011 Hallitilojen käyttötulot 10 %	12960	0	12000
3012 Hallitilojen käyttötulot 24 %			5000
3021 Hallivuorotulot alv 10%	114603	82757	120000
3031 Muut tuotot alv 24 %			2000
Liiketoiminnan myyntituotot	114603	82757	122000
Myyntituotot	127563	82757	139000
LIKETOIMINNAN KULUT			
Henkilöstökulut			
<i>Palkat ja palkkiot</i>			
4013 Luottamustoimipalkkiot	-1215	0	-2000
Henkilöstökulut	-1215	0	-2000
Poistot ja arvonalentumiset			
4210 poistot rakennuksista	-18225	-16 729,00	-17000
4220 Poistot kiint. Rakenteista			
4230 Poistot koneista ja kalusteista	-2 003		-2 000
Poistot ja arvonalentumiset	-20 228	-16 729	-19 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
4500 Toimistotarvikkeet			
4550 Puhdistusaineet ja tarvikkeet			
4560 Poltto- ja voiteluaineet	-2047	0	-300
4571 Sähkö	-28387	0,00	-20000
4580 Kalusto	-1729	0	-1000
4572 Vesi	-2844	0	-1700
4591 Lvi- tarvikkeet	-157	0	-200
4590 rakennusaineet- ja tarvikkeet			
4600 Muu materiaali			-500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35164	-11993	-23700

Palvelujen ostot

Muiden palvelujen ostot

4340 Toimisto- ja pankkipalvelut	-559	0	-500
4341 Asiantuntijapalvelut	-3263	0	-1200
4343 Hallintopalvelut	-8340	0	-8000
4345 Kirjanpitolpalvelut	-3067	0	-3000
4350 Painatukset ja ilmoitukset		0	-50
4360 Posti- ja telepalvelut		0	
4370 Vakuutukset	-811	0,00	-3700
4380 Puhtaanapitopalvelut	-6216	0,00	-6200
4382 Jätehuoltomaksut	-90	0,00	-150
4383 Jätevesimaksut		0,00	
4385 Käyttö- ja huoltopalvelut	-12000	0,00	-12000
4390 Rakennusten rakentaminen ja kunn.	-2873	0,00	-200
4391 Alueiden rak. ja kunn.pitop.		0,00	-200
4400 Koneiden ja laitteiden rak/kun.	-8330	0,00	-5000
4401 Kaluston korjaukset ja tar.	-124	0,00	-300
4428 Kuljetuspalvelut	-1372	0,00	-100
4470 Muut palvelut		0,00	-1000
4471 Sähkösiirtopalvelut	-34391	0	-26000
4610 Saadut vakuutuskorvaukset		0	

Muiden palvelujen ostot	-81436	-68326	-67600
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

Vuokrat

4800 Maa- ja vesialueiden vuokrat	-1383	0	-1400
4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat	-7153	0	-17000
4915 Kiinteistövero	-6464	0	-6500

4942 Myyntisaamisten luottotappiot

4955 Perintä- ja ulosottopalkkio			
4940 Muut kulut	-172	-1261	-200

Liiketoiminnan muut kulut	-15172	-1261	-25100
----------------------------------	---------------	--------------	---------------

LIIKETOIMINNAN KULUT	-153215	-98309	-137400
-----------------------------	----------------	---------------	----------------

LIIKEVOITTO/ TAPPIO	-25652	-15552	1600
----------------------------	---------------	---------------	-------------

